

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН
ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

СТАТИСТИКИЙН ЭМХЭТГЭЛ

2016 он

ӨМНӨХ ҮГ

Улиран одсон 2016 онд Монгол улсын Иргэний нисэхийн салбарт олон улсын зорчигч урсгал 3,2, орон нутгийн зорчигч 22,5 хувиар өссөн бол ачаа, шуудан олон улсад 3, орон нутагт 14, хөөрөлт, буултын тоо 10 хувиар тус тус өслөө. Түүнчлэн, нислэгийн аюулгүй ажиллагааг сайжруулж үзүүлэлтэд тулгуурласан навигацгийн үйлчилгээг нэвтрүүлснээр өнгөрөлтийн нислэгийн орлогыг нэмэгдүүлж чадсан.

Дэлхий дахинаа Монгол Улсын нэр хүндийг өргөсөн түүхэн үйл явдал болох Ази-Европын төрийн дээд хэмжээний чуулга уулзалт зохион байгуулагдаж Иргэний нисэхийн салбар өндөр ачаалалтай, хариуцлагатай ажиллаа.

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар нь 2017 оны наймдугаар сард Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудын иргэний нисэхийн Ерөнхий захирлуудын 54 дүгээр

хурлыг Улаанбаатар хотноо зохион байгуулах гэж байна.

Түүнчлэн, Хөшигийн хөндийд баригдсан шинэ нисэх буудлыг ашиглалтад оруулах бэлтгэл ажлыг хийж байна.

2016 онд Монгол улсын Иргэний нисэхийн салбарт өрнөсөн үйл явдал, хөрөнгө оруулалт, шинэчлэл, үйл ажиллагаа, хамт олны хөдөлмөр, зүтгэл, хөгжлийг тоон үзүүлэлтэд тулгуурлан мэдээлдэг “Статистикийн эмхэтгэл”-ээ та бүхэнд хүргэж байна.

Хүндэтгэсэн,
Л.Бямбасүрэн
ИНЕГ-ын дарга

АГУУЛГА

- 1 МОНГОЛ УЛСЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД
- 2 ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН САЛБАРЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ
- 3 ДЭЛХИЙН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ
- 4 ОЛОН УЛСЫН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ
- 5 ОРОН НУТГИЙН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ
- 6 АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ӨНӨӨГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ
- 7 ЕРӨНХИЙ ЗОРИУЛАЛТЫН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ
- 8 НИСЭХ БУУДЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ
- 9 АГААРЫН НАВИГАЦИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ
- 10 АГААРЫН ХӨЛГИЙН ШАТАХУУН
- 11 ТӨСӨӨЛӨЛ
- 12 ХҮСНЭГТҮҮД

зорчигч урсгал

ОЛОН УЛС

2015 он

765,924

2016 он

790,459

ӨСӨЛТ
3.2%

ОРОН НУТАГ

2015 он

189,943

2016 он

232,586

Хуваарьт
123,014

Захиалгат
66,929

Хуваарьт
148,307

Захиалгат
84,279

ӨСӨЛТ
21%

ӨСӨЛТ
26%

ачаа тээвэр

ОЛОН УЛС

2015 он

4,178 тонн

2016 он

4,363 тонн

ӨСӨЛТ
4%

ОРОН НУТАГ

2015 он

34 тонн

2016 он

46 тонн

ӨСӨЛТ
34%

шуудан

ОЛОН УЛС

2015 он

421 тонн

2016 он

360 тонн

Бууралт
-15%

ОРОН НУТАГ

2015 он

77 тонн

2016 он

83 тонн

ӨСӨЛТ
8%

Post box 17120 Chinggis Khaan International Airport | Khan-Uul district,
10th khoroo | Buyant-Ukhaa | Ulaanbaatar, Mongolia <http://www.mcaa.gov.mn>

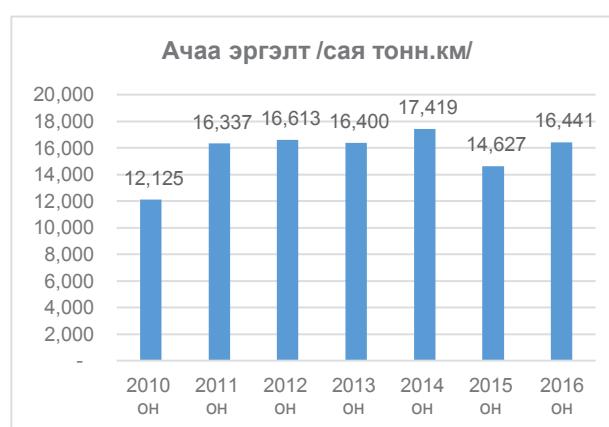

МОНГОЛ УЛСЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Тээврийн салбар нь өргөн удам нутагтай, хүн ам харьцангуй сийрэг суурьшилтай манай улсын хувьд эдийн засагт чухал ач холбогдолтой салбарын нэг юм. Манай улсад авто, төмөр зам, агаар, усан замын үндсэн 4 төрлийн тээврийн дэд салбарууд үйл ажиллагаа явуулж байна. Тээврийн салбарын хэмжээнд 2016 онд нийт 264 сая зорчигч, 40,3 мянган тонн ачаа тээвэрлэж, ачаа эргэлт 16,441 сая тонн километр, зорчигч эргэлт 4,069 сая километр зорчигчид хүрсэн үзүүлэлттэй байна.

Салбарын хэмжээнд 2015 онд нийт тээвэрлэлтийн үзүүлэлт өмнөх оноос буурсан үзүүлэлттэй байсан бол 2016 онд нийт үзүүлэлт өссөн бөгөөд зорчигч тээвэрлэлт өмнөх оноос 2 хувиар, ачаа тээвэрлэлт 13 хувиар мөн зорчигч эргэлт 0,2 хувиар, ачаа эргэлт 12 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

График 1-1: Монгол улсын нийт тээврийн салбарын 2010-2016 оны статистикийн үзүүлэлтүүд

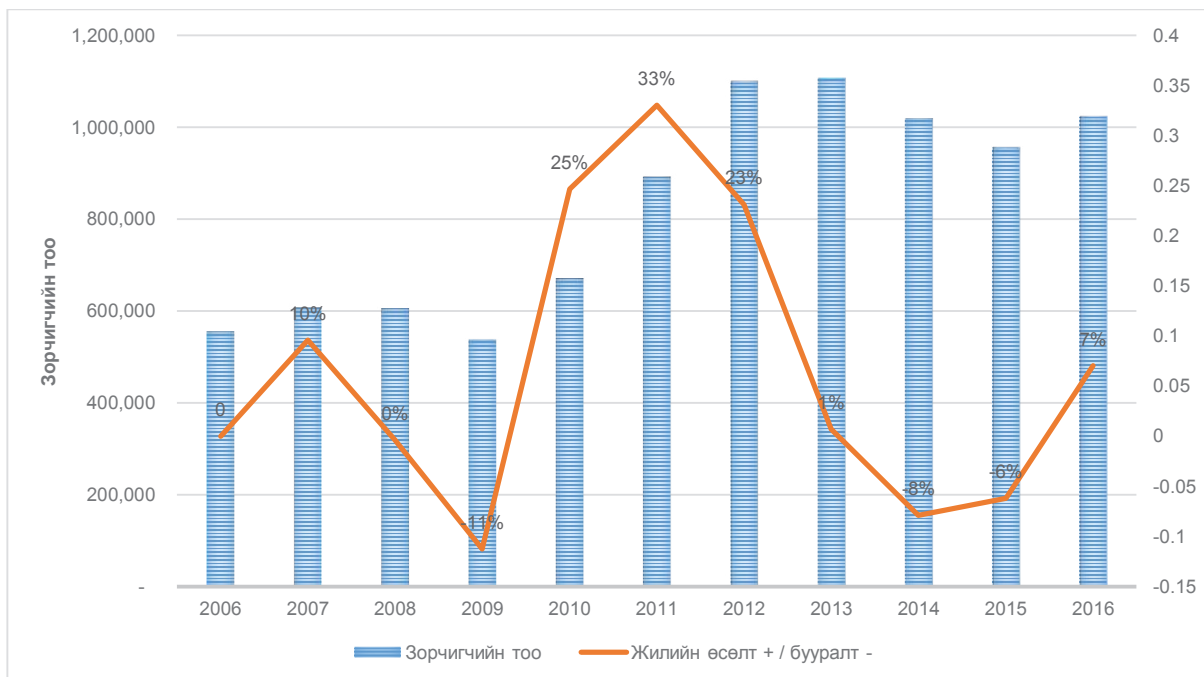
(Эх сурвалж: Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороо)

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН САЛБАРЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

2016 онд нийт 1,023,045 зорчигч тээвэрлэснээс олон улсын чиглэлд 790,459 зорчигч, орон нутгийн чиглэлд 232,586 зорчигч тээвэрлэсэн байна. Олон улсын чиглэлд тээвэрлэсэн зорчигчийн тоо өмнөх оноос 3,2 хувиар буюу 24,5 мянган зорчигчоор өссөн үзүүлэлттэй байна. 2016 онд Монгол улсын олон улсын агаарын тээврийн зах зээлд “Эйр Бусан” шинээр нэмэгдэж, Улаанбаатар-Бусан-Улаанбаатар чиглэлд, мөн “Хүннү Эйр” ХХК Улаанбаатар-Бугат-Улаанбаатар чиглэлд нислэг үйлдэж эхэлсэн нь олон улсын зорчигч тээвэрлэлтийн өсөлтөд нөлөөлсөн.

Орон нутгийн зорчигчийн тоо өмнөх оноос 22,5 хувиар буюу 42,6 мянган зорчигчоор өссөн байна. Орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлт өссөн хэдий ч нийт зорчигчийн 52,8 хувийг уул уурхайн чиглэлийн захиалгат нислэгийн зорчигч тээвэрлэлт эзэлж байна. Үүнээс үзэхэд уул уурхайн салбарын өсөлтөөс орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлт өссөн үзүүлэлттэй байна.

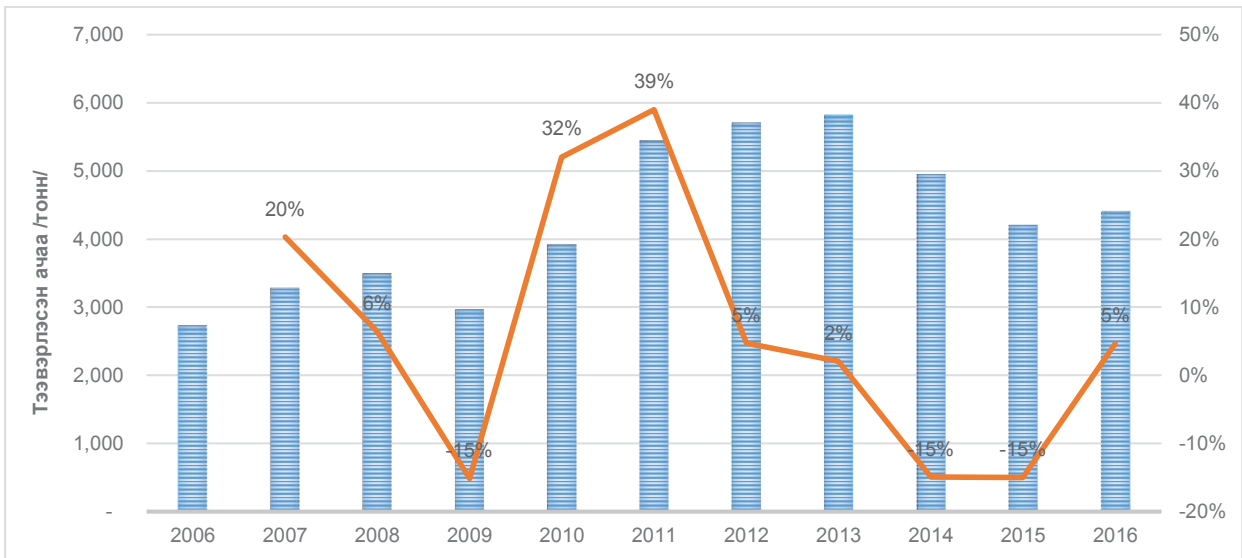
График 2-2: Тээвэрлэсэн зорчигч /2006-2016 он/

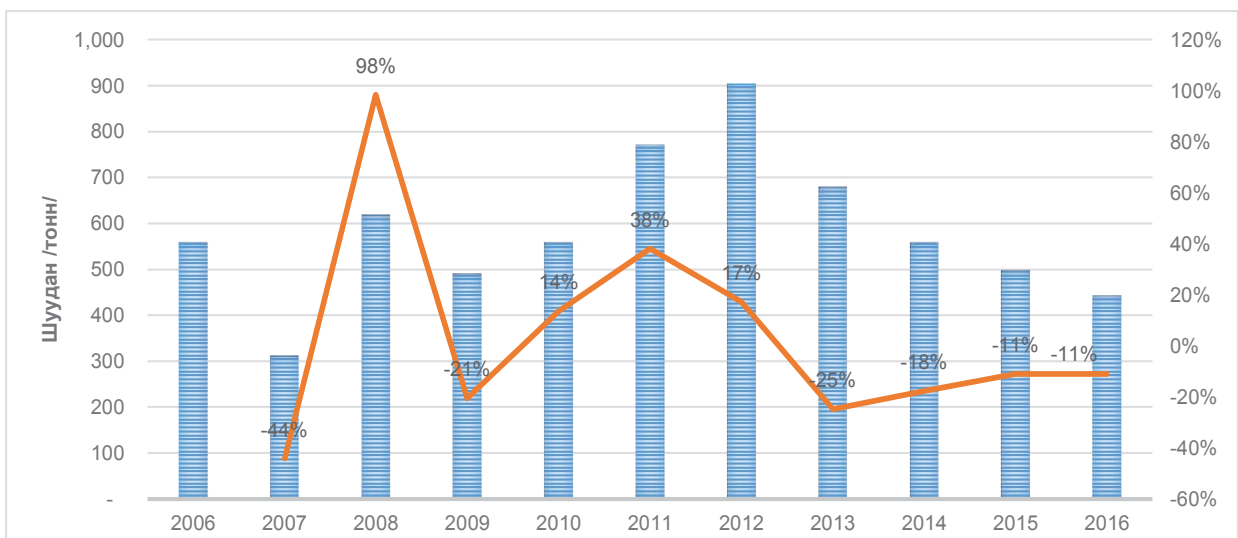
Салбарын хэмжээнд тээвэрлэсэн нийт ачаа 4,409 тоннд хүрч өмнөх оноос 5 хувиар өсөж, тээвэрлэсэн ачааны сүүлийн 10 жилийн дундаж өсөлт 4,9 хувьд хүрсэн үзүүлэлттэй байна. Нийт тээвэрлэсэн ачааны 4,363 тонн буюу 98 хувийг олон улсын ачаа тээвэрлэлт, 46 тонн буюу 2 хувийг орон нутгийн ачаа тээвэрлэлт эзэлж байна.

График 2-3: Тээвэрлэсэн ачаа /2006-2016 он/

Нийт тээвэрлэсэн шуудан өмнөх оноос 11 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Нийт шуудан тээвэрлэлтийн 360 тонн буюу 81 хувийг олон улсын шуудан тээвэрлэлт, 83 тонн буюу 19 хувийг орон нутгийн шуудан тээвэрлэлт эзэлж байна.

График 2-4: Тээвэрлэсэн шуудан /2006-2016 он/

Монгол Улсын агаарын зайгаар 2016 онд өнгөрөлтийн нислэг нийт 99,210, олон улсын хөөрөлт , буулт нийт 6,726, орон нутгийн хөөрөлт, буулт нийт 4,956 үйлдэгдсэн ба өнгөрөлтийн нислэгийн тоо өмнөх оноос 9.4 хувиар өсөж, олон улсын хөөрөлт, буулт өмнөх оноос 4.6 хувиар, орон нутгийн хөөрөлт, буулт 8.8 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна

График 2-5: Буулт хөөрөлт /2012-2016 он/

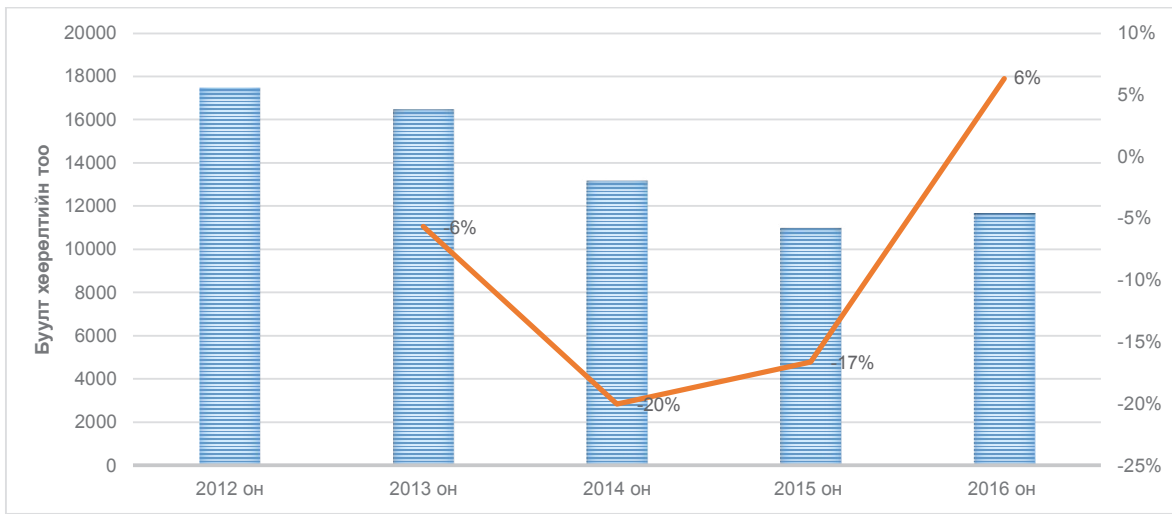
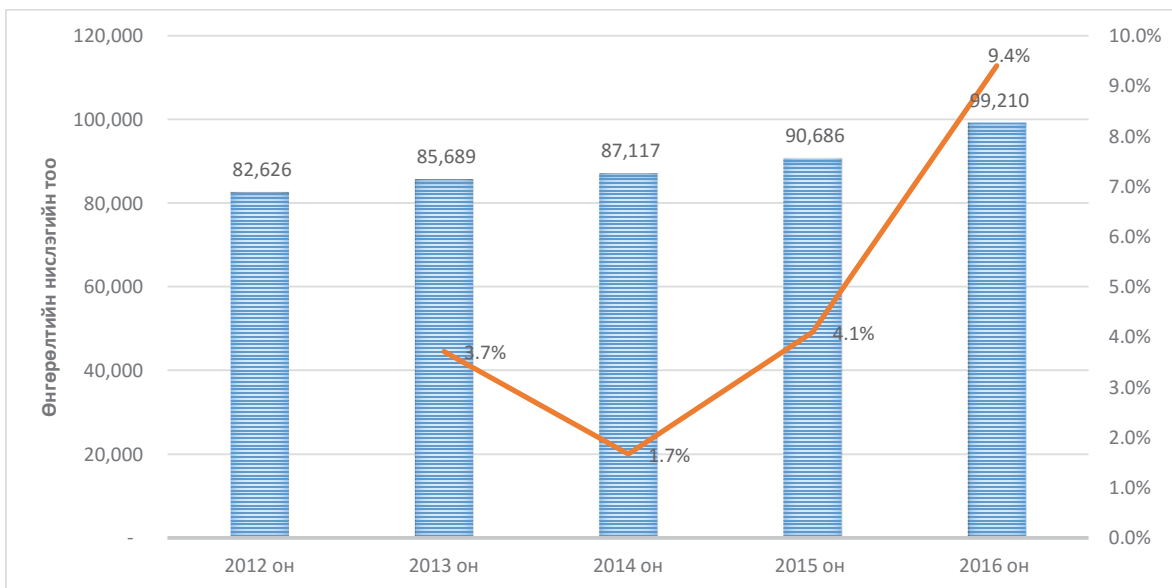

График 2-6: Өнгөрөлтийн нислэг /2012-2016 он/

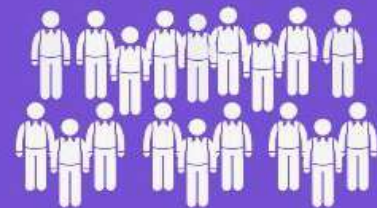

24,775 ТОНН

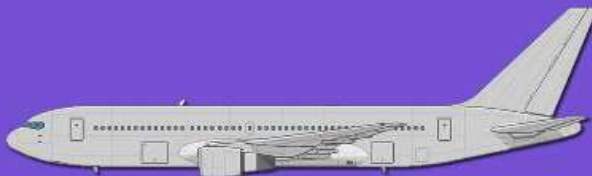

Олон улсад гадаад дотоодын
8-н агаарын тээвэрлэгч
нислэг үйлдсэн

2430

ИНЕГ-ЫН НИЙТ
АЖИЛЧДЫН ТОО

Том оврын агаарын хөлөг 5

Дунд оврын агаарын хөлөг 6

Бага оврын агаарын хөлөг 13

24

Нислэгт тэнцэх
чадварын гэрчилгээтэй
агаарын хөлгийн тоо

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ҮНЭМЛЭХ ЭЗЭМШИГЧИД

НИСГЭГЧ

125

Үүнээс:

МИАТ 49

АЭРОМОНГОЛИА 28

ХУННУ ЭЙР 20

ИНЕГ 4

ЕРӨНХИЙ
ЗОРИУЛАЛТЫН
АГААРЫН
ТЭЭВЭРЛЭГЧИД 17ИНЖЕНЕР
ТЕХНИКИЙН
АЖИЛЧИД

367

Үүнээс:

181

23

46

14

14

НИСЛЭГИЙН
УДИРДАГЧ

188

ОПЕРАТОР

58

Идэвхигүй
байгаа:

НИСГЭГЧ

7

ИНЖЕНЕР
ТЕХНИКИЙН
АЖИЛЧИД

89

Нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалтын алба

Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын, нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалтын газраас гэрчилгээжсэн мэргэжлийн үнэмлэх эзэмшигчид 738 байна. Монгол Улсын иргэний агаарын хөлгийн бүртгэлд нийт агаарын хөлөг бүртгэлтэйгээс нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээтэй нийт 24 агаарын хөлөг бүхий агаарын тээвэрлэгч үйл ажиллагаа явуулж байна.

Хүснэгт 2-1: Нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн тоо /2016 он/

№	Агаарын тээвэрлэгчийн нэр	Агаарын хөлгийн тоо
1	"МИАТ" ХК	5
2	"Аэромонголиа" ХХК	2
3	"Хүннү Эйр" ХХК	2
4	"МАК" ХХК	2
5	"А-Жет Авиэйшн" ХХК	2
6	"Блу Скай Авиэйшн" ХХК	1
7	"Геосан" ХХК	2
8	"Томас Эйр" ХХК	2
9	"Вильтал Авиа" ХХК	1
10	"Топ Экстрим" ХХК	5
Нийт		24

Тайлбар: "МИАТ" ХК-ийн 2 ширхэг В-737, 1 ширхэг В-767 нийт 3 ширхэг агаарын хөлөг Нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалтын газраас гэрчилгээждэггүй болно. Мөн "Топ Экстрим" ХХК-ийн 5 ширхэг агаарын хөлөг хувь хүн эзэмшдэг. "А-Жет Авиэйшн" ХХК-ийн 2 ширхэг EC145 MBV BK 117-C2 агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээний хугацаа дууссан, шинээр аваагүй байгаа болно.

ДЭЛХИЙН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ

Дэлхийн хэмжээнд хуваарьт нислэгээр гүйцэтгэсэн зорчигч километр өмнөх оноос 5,9 хувиар, боломжит суудал километр 6,2 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

График 3-1: Боломжит суудал километр /Бүс нутгаар/-2016/2015 он

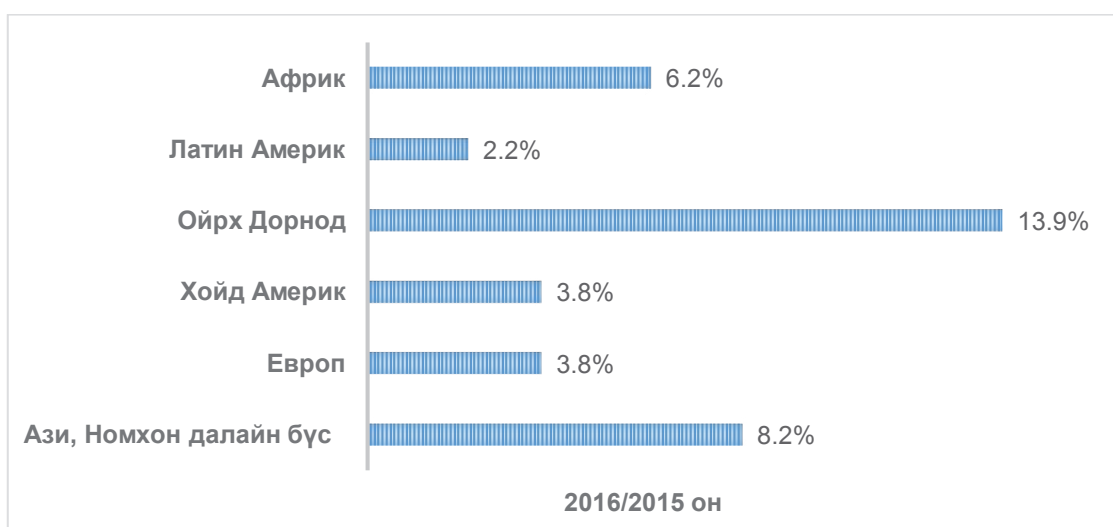
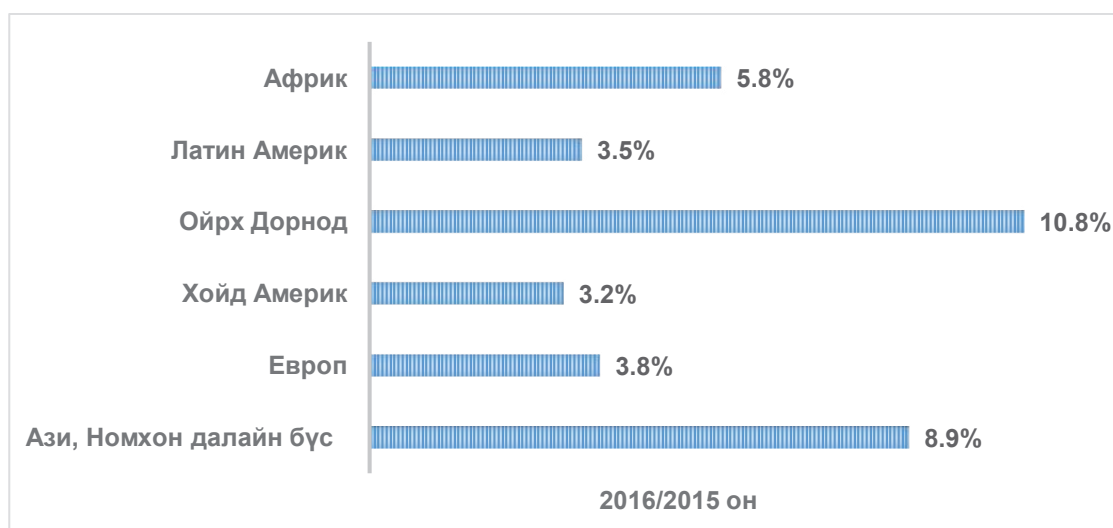

График 3-2: Гүйцэтгэсэн зорчигч километр /Бүс нутгаар/-2016/2015 он

(Эх сурвалж: ICAO, IATA)

ОЛОН УЛСЫН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Олон улсын агаарын тээврийн хувьд 2016 онд дотоодын 3 агаарын тээвэрлэгч/ “МИАТ” ХК, “Аэромонголиа” ХХК, “Хүннү Эйр” ХХК, гадаадын 5 агаарын тээвэрлэгч “Кореан Эйр”, “Эйр Чайна”, “Аэрофлот”, “Туркиш Эйрлайнс”, “Эйр Бусан” зэрэг агаарын тээвэрлэгчид / Бээжин, Токио, Сөүл, Хонгконг, Москва, Берлин, Франкфурт, Бусан, Хөх хот, Эрхүү, Хайлаар, Манжуур, Эрээн, Бугат, Бишкек, Станбул, Бусан зэрэг нийт 17 чиглэлд хуваарьт, болон хуваарьт бус нислэг үйлдсэн.

Үндэсний агаарын тээвэрлэгч “МИАТ” ХК нь Бээжин, Сөүл, Москва, Токио, Хонгконг, Берлин, Франкфурт чиглэлд хуваарьт нислэг үйлдсэн бол “Аэромонголиа” ХХК Хөх хот болон Эрхүү чиглэлд, “Хүннү Эйр” ХХК Хайлаар, Манжуур, Эрээн, Бугат чиглэлд хуваарьт болон хуваарьт бус нислэг тус тус үйлдээд байна.

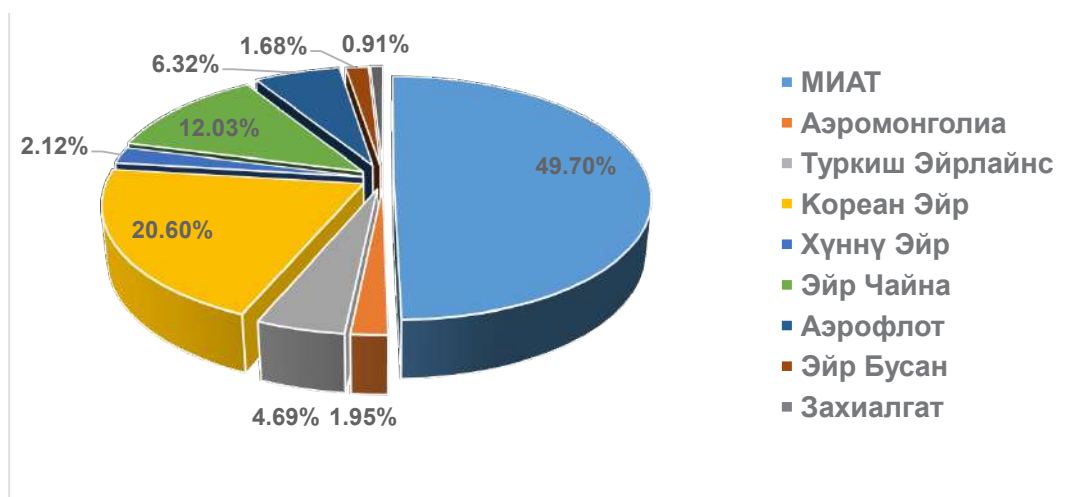
Агаарын тээвэрлэгчдийн олон улсын нислэгийн чиглэл /2016 он/

Тайлбар: Улирлын хамаарлаас шалтгаалсан зорчигч урсгалын улмаас Франкфуртын нислэг 2016 онд 6 дугаар сараас 9 дугаар сар хүртэл, Хайлаарын нислэг 1 дүгээр сараас 5 дугаар сар хүртэл, Эрээн хотын нислэг 8 дугаар сараас 10 дугаар сар хүртэл тус тус нислэг үйлдсэн байна.

Дотоодын болон гадаадын агаарын тээвэрлэгчид нь 2016 онд олон улсын чиглэлд нийт 790,459 зорчигч тээвэрлэсэн бөгөөд үүнээс “МИАТ” ХК нийт зорчигч тээвэрлэлтийн 50 хувийг, “Аэромонголиа” ХХК 2 хувийг, “Хүннү Эйр” ХХК 2 хувийг, “Кореан Эйр” 20 хувийг, “Эйр Чайна” 12 хувийг, “Туркиш Эйрлайнс” 5 хувийг, “Аэрофлот” 6 хувийг, “Эйр Бусан” 2 хувийг, гадаадын агаарын тээвэрлэгчдийн захиалгат нислэг 1 хувийг тус тус тээвэрлэсэн байна. 2016 онд Монгол улсын олон улсын агаарын тээврийн зах зээлд “Эйр Бусан” шинээр нэмэгдэж, Бусан-Улаанбаатар -Бусан чиглэлд нислэг үйлдэж эхлээд байна.

График 4-1 : Олон улсын агаарын тээврийн зах зээл /агаарын тээвэрлэгч тус бүрээр/

Олон улсын чиглэлд тээвэрлэсэн нийт зорчигчийн тоо 2010 оноос 2012 он хүртэл жилд дунджаар 19 хувийн өсөлттэй байсан. Харин 2012 оноос эхлэн олон улсын чиглэлд тээвэрлэсэн зорчигчийн тоо тогтворжиж, 2016 онд нийт зорчигчийн тоо 790,459 мянгад хүрч өмнөх оноос 3,2 хувиар буюу 24,5 мянган зорчигчоор нэмэгдсэн.

График 4-2: Олон улсын зорчигч тээвэрлэлт /2006-2016 он/

Дотоодын агаарын тээвэрлэгчдийн олон улсад тээвэрлэсэн зорчигчийн тоо- графикаар

График 4-3: “МИАТ”ХК- Олон улсын зорчигч тээвэрлэлт-/2011-2016 он/

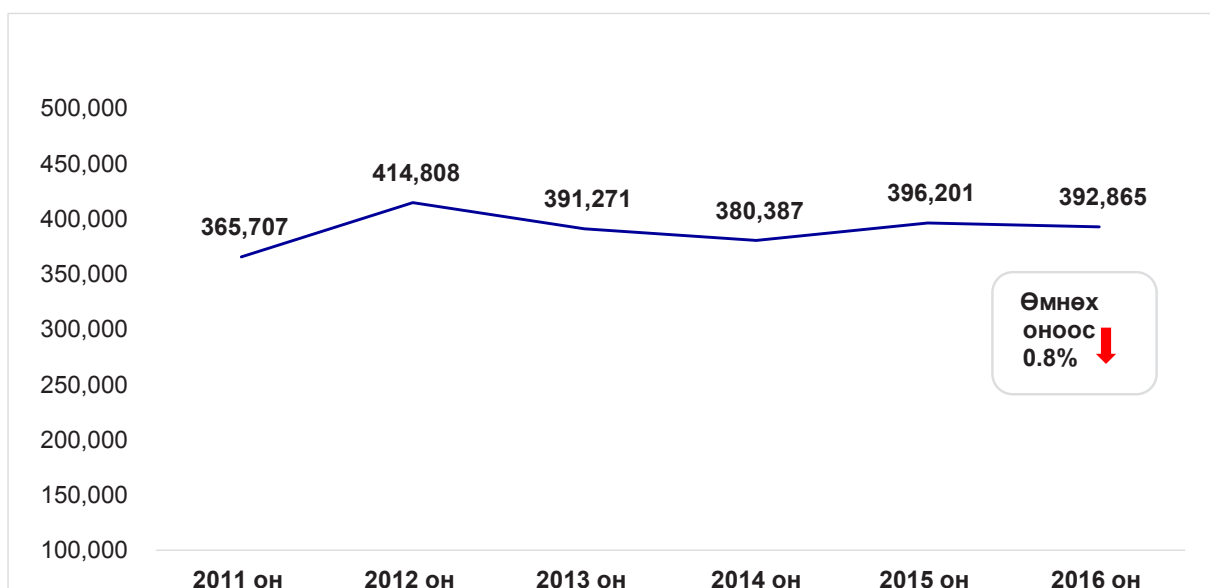

График 4-4: “Аэромонголиа”ХХК- Олон улсын зорчигч тээвэрлэлт /2011-2016 он/

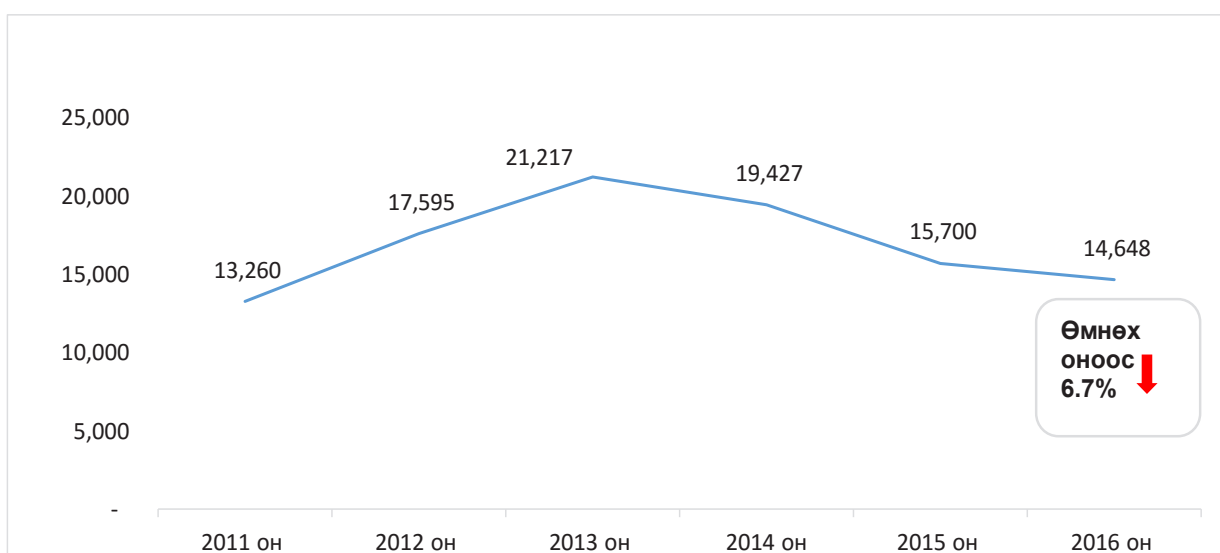
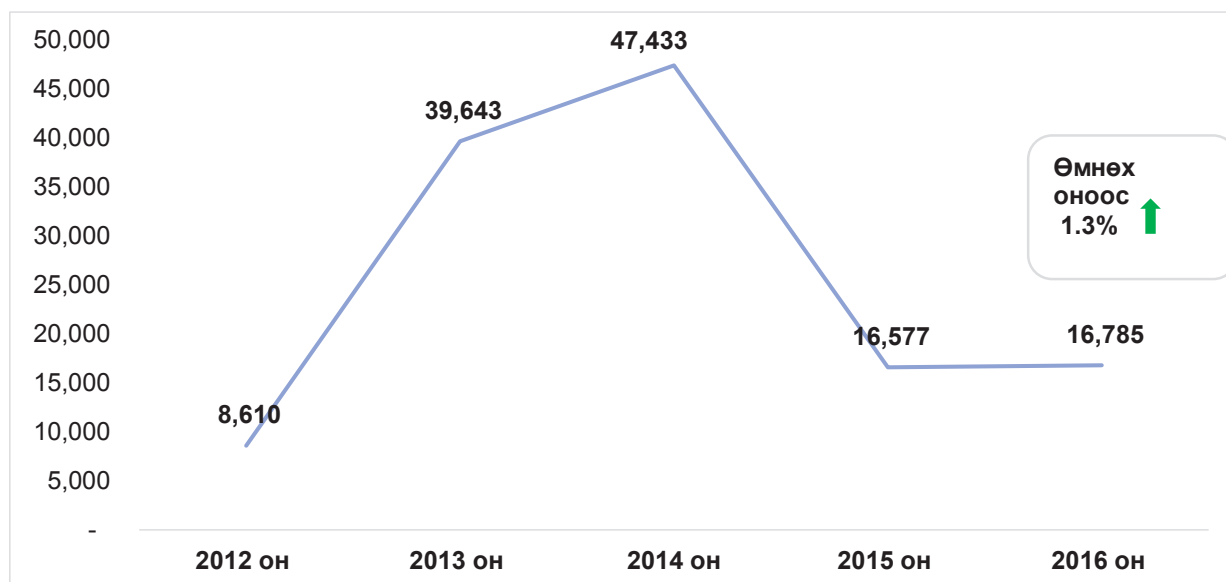

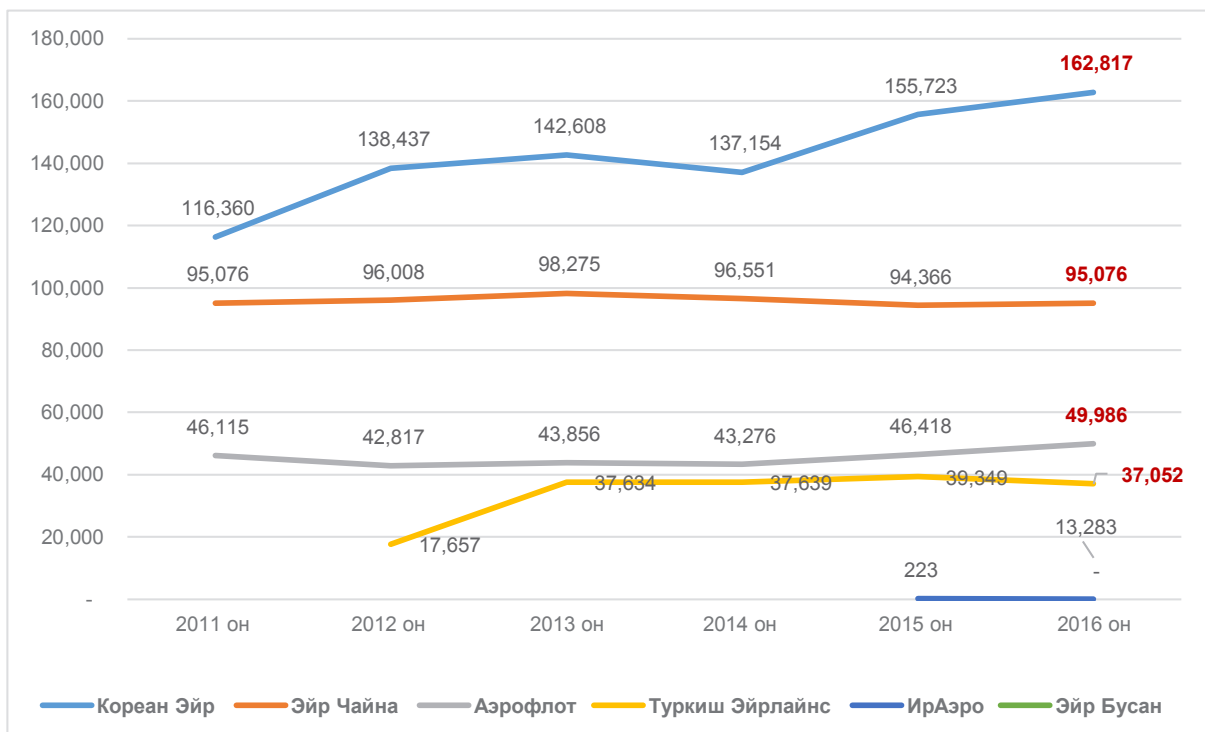
График 4-5: “Хүннү Эйр”ХХК- Олон улсын зорчигч тээвэрлэлт /2012-2016 он/

Гадаадын агаарын тээвэрлэгчдийн зорчигчийн тоо- графикаар

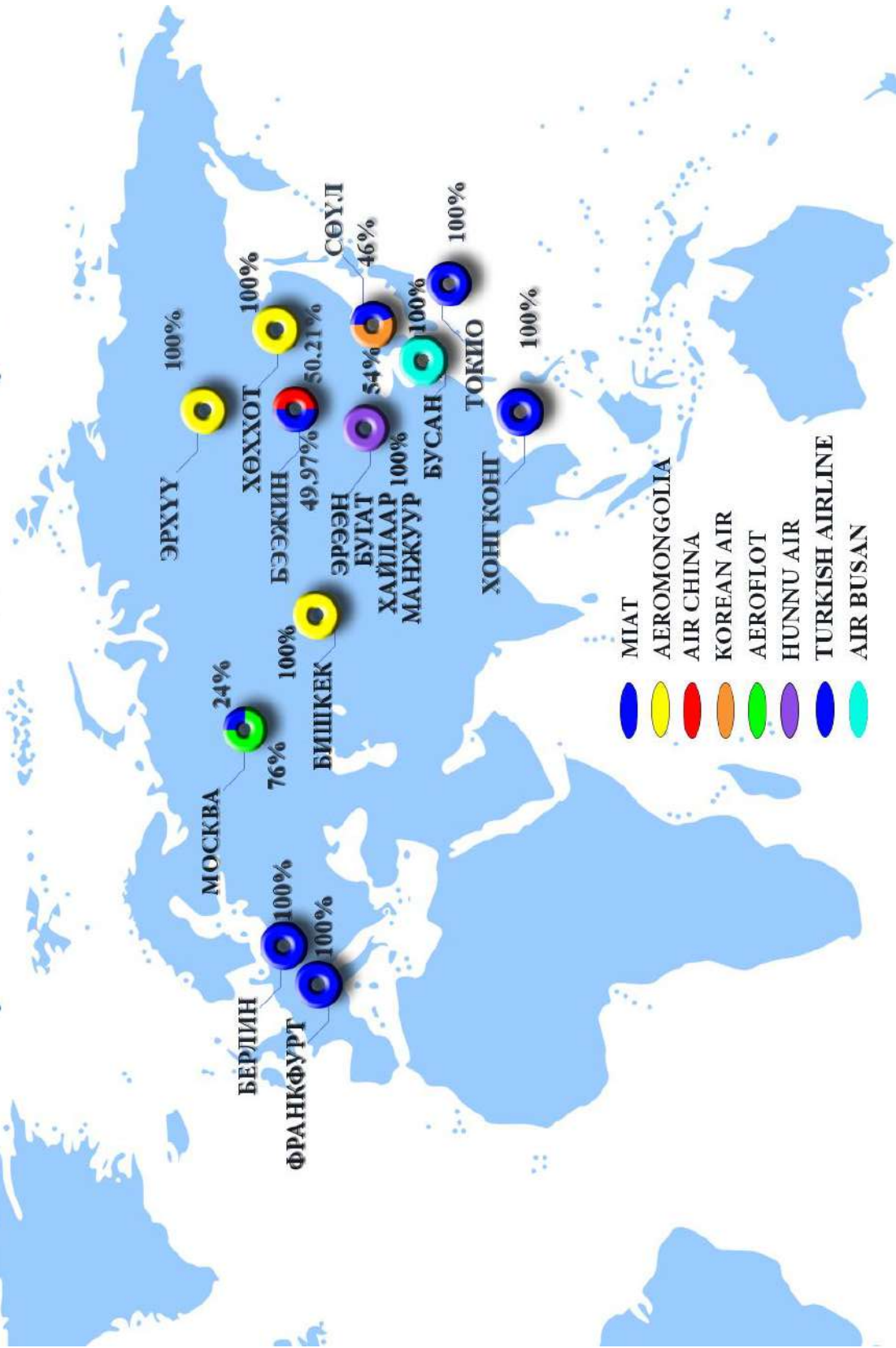

График 4-6: Гадаадын агаарын тээвэрлэгчдийн зорчигчийн тоо /2011-2016 он/

Агаарын тээвэрлэгчдийн олон улсын зах зээлд эзлэх хувь

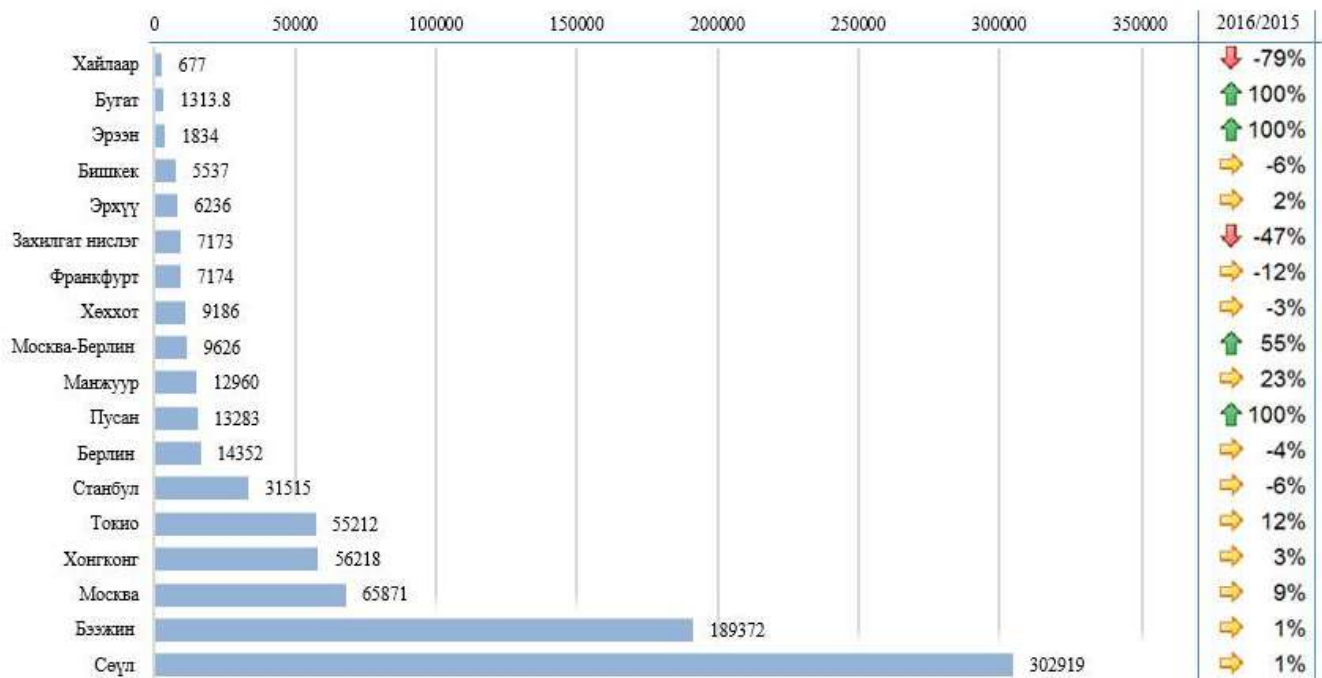

Олон улсын зорчигч тээвэрлэлт, чиглэл тус бүрээр

Олон улсад 2016 онд нийт 17 чиглэлд зорчигч тээвэрлэснээс Улаанбаатар-Сөүл-Улаанбаатар чиглэлд хамгийн их буюу 302,919 зорчигч нийт зорчигчийн 38 хувь нь зорчсон байна.

Тус чиглэлд 2 агаарын тээврийн компани нислэг үйлддэг бөгөөд “МИАТ” ХК 46 хувийг, “Кореан Эйр” 54 хувийн зорчигчийг тээвэрлэсэн байна.

График 4-7: Аялалын тоо - /2016 оныг өмнөх онтой харьцуулсан хувиар

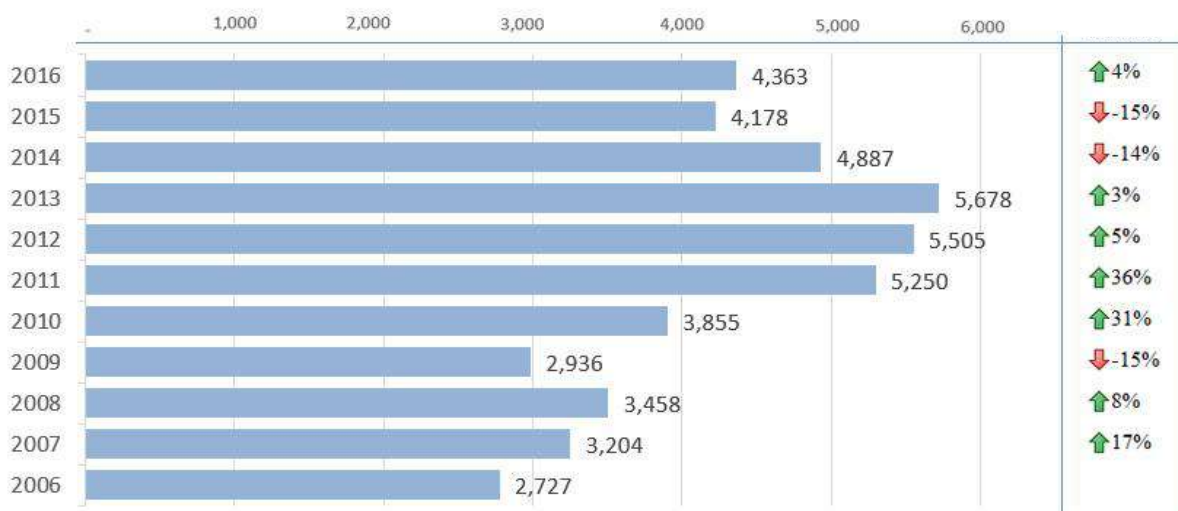

Олон улсын ачаа, шуудан

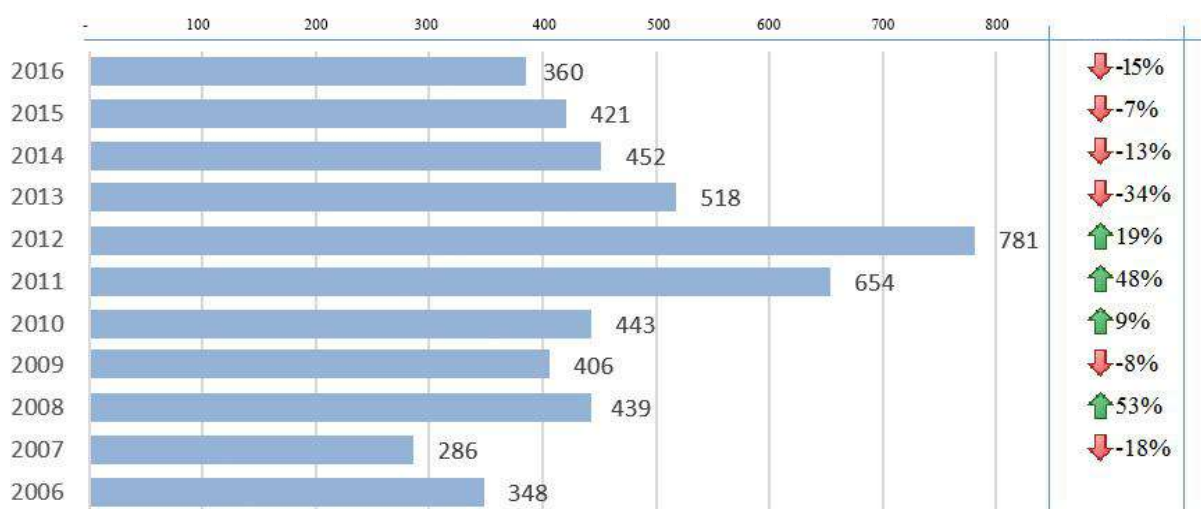
Олон улсын ачаа тээвэрлэлтийн хувьд 2015 онд өмнөх оноос 15 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байсан бол 2016 онд олон улсад 4,363 тонн ачаа тээвэрлэж өмнөх оноос тээвэрлэсэн ачаа 185 тонноор 4 хувиар өссөн байна.

График: 4-8: Олон улсын ачаа тээвэрлэлт - тонн /2006-2016 он/

Олон улсын шуудан тээвэрлэлтийн хувьд сүүлийн 4 жилийн байдлаар буурсан үзүүлэлттэй байгаа бөгөөд 2016 онд олон улсад 360 тонн шуудан тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оноос тээвэрлэсэн шуудан 15 хувиар буурсан байна.

График 4-9: Олон улсын шуудан тээвэрлэлт - тонн /2006-2016 он/

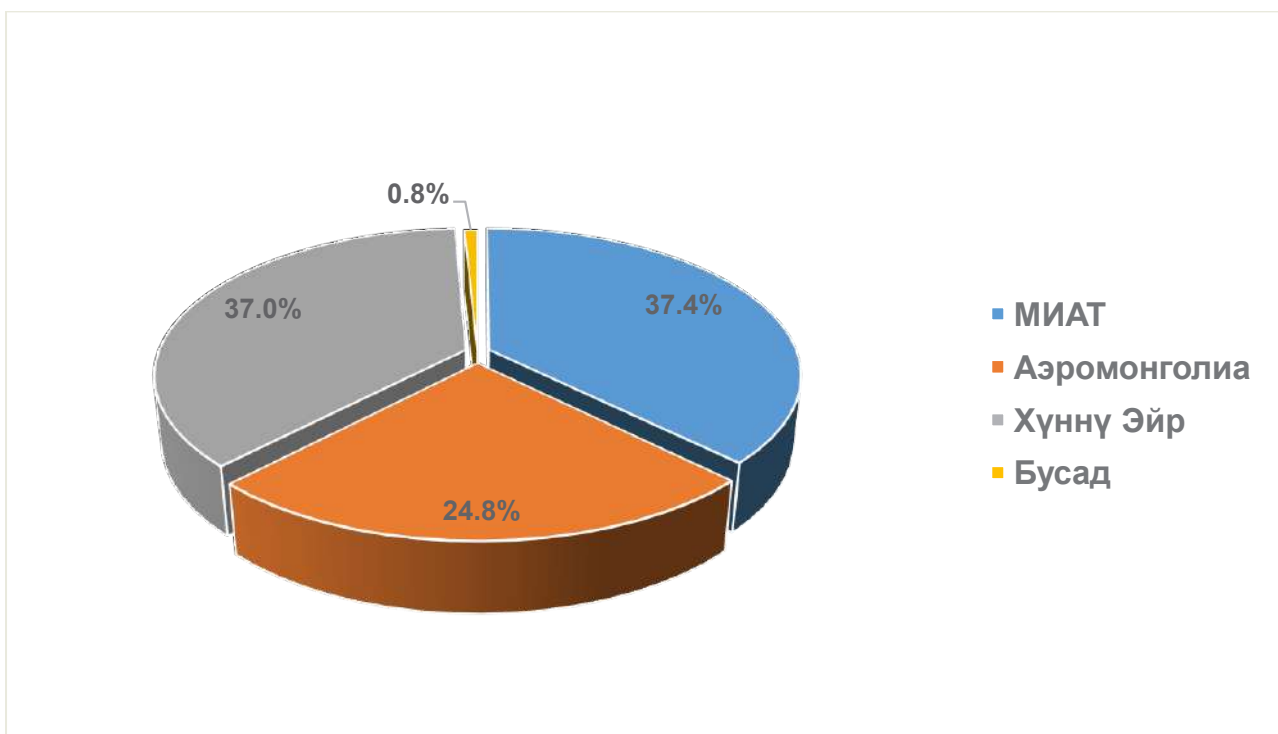
ОРОН НУТГИЙН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Орон нутгийн зах зээлийн хувьд “МИАТ” ХК, “Аэромонголиа” ХХК, “Хүннү Эйр” ХХК нь хуваарьт болон хуваарьт бус арилжааны нислэг гүйцэтгэсэн. Мөн ерөнхий зориулалтын агаарын тээвэрлэгч болох “Блу Скай Авиэйшн” ХХК, “А-Жет Авиэйшн” ХХК, “Томас Эйр” ХХК, “Геосан” ХХК, “МАК” ХХК, “Парго Авиэйшн” ХХК тус тус хуваарьт бус нислэг үйлдсэн.

2016 онд орон нутгийн чиглэлд хуваарьт болон хуваарьт бус нийт 4,956 нислэг үйлдэж 232,586 зорчигч тээвэрлэсэн байна. Үүнээс “МИАТ” ХК, “Аэромонголиа” ХХК, “Хүннү Эйр” ХХК нь голлох үүргийг гүйцэтгэсэн ба Ховд, Улаангом, Өлгий, Даланзадгад, Оюутолгой, Мөрөн, Чойбалсан, Улиастай, Овоот, Алтай, Тавантолгой, Баянхонгор чиглэлд тогтмол нислэг үйлдсэн.

Орон нутгийн чиглэлд “МИАТ” ХК орон нутгийн нийт зорчигчийн 37 хувийг, “Аэромонголиа” ХХК 25 хувийг, “Хүннү Эйр” ХХК 37 хувийг, бусад агаарын тээвэрлэгчид 1 хувийг тээвэрлэсэн байна. Орон нутгийн зорчигчийн тоо 2010 оноос 2012 он хүртэл жилд дунджаар 57 хувийн өсөлттэй байсан. Харин 2013 оноос эхлэн орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлт буурсан бол 2016 онд орон нутгийн зорчигчийн тоо өмнөх оноос 22,5 хувиар буюу 42,643 зорчигчоор өссөн байна. Орон нутгийн чиглэлд нийт зорчигчийн 47,2 хувь нь хуваарьт нислэгийн, 52,8 хувь нь захиалгат нислэг буюу уул уурхайн чиглэлд үйлдэгдсэн байна.

График 5-1: Орон нутгийн агаарын тээврийн зах зээл /Агаарын тээвэрлэгч тус бүрээр/

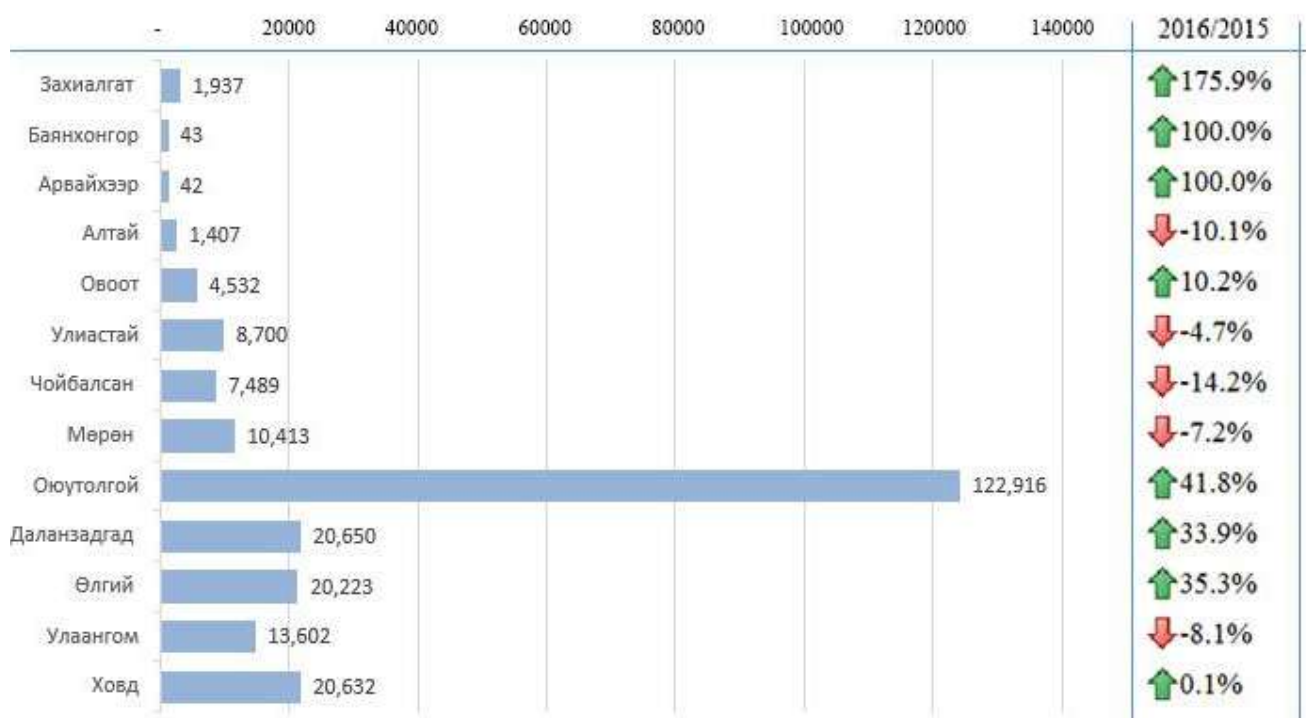

Орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлт, чиглэл тус бүрээр

Орон нутагт 2016 онд нийт 12 чиглэлд зорчигч тээвэрлэснээс уул уурхайн чиглэл болох Оюутолгойн чиглэлд хамгийн их буюу 122,916 зорчигч зорчсон байна. Энэ нь нийт зорчигчийн 38 хувийг эзэлж байна. Тус чиглэлд 3 агаарын тээврийн компани нислэг үйлддэг бөгөөд “МИАТ” ХК 69 хувийг, “Хүннү эйр” ХХК 19 хувийг, “Аэро Монголиа” ХХК 12 хувийн зорчигчийг тээвэрлэсэн байна. Орон нутгийн чиглэлийн нийт зорчигчийн 52,8 хувийг захиалгат нислэгийн буюу уул уурхайн чиглэлийн зорчигч эзлэж байгаа бөгөөд энэ чиглэлд “МИАТ” ХК, “Хүннү эйр” ХХК, “Аэро Монголиа” ХХК тус тус захиалгат нислэг үйлдсэн байна.

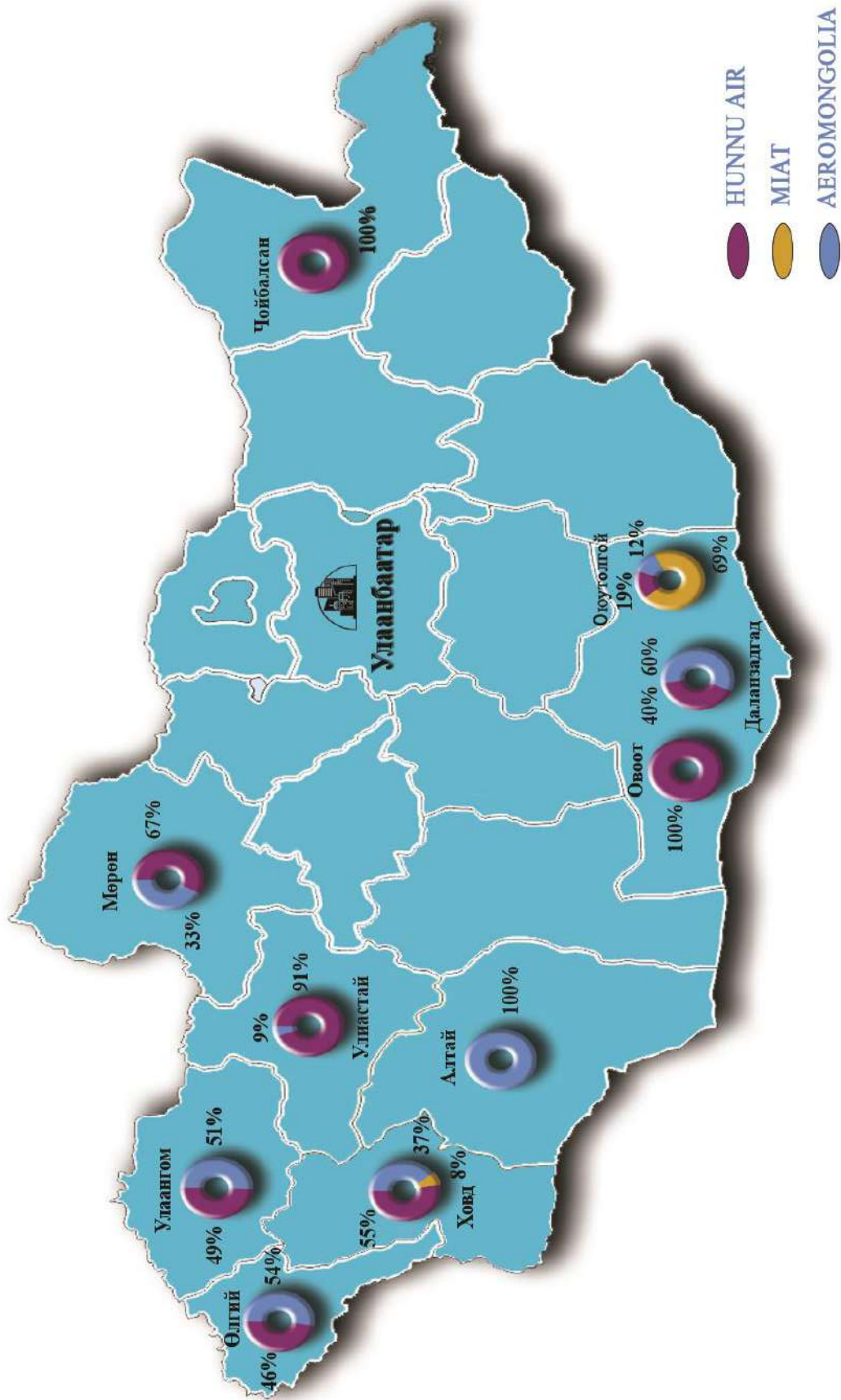
Уул уурхайн чиглэлийн Оюутолгой, Тавантолгой, Овоот чиглэлүүд нь орон нутгийн нийт зорчигч тээвэрлэлтэд 2012 онд 39 хувь, 2013 онд 34 хувь, 2014 онд 28 хувь, 2015 онд 49 хувь, 2016 онд Оюутолгой, Овоот чиглэлүүд дийлэнх хувийг буюу 52,8 хувийг тус тус эзэлж байсан байна.

График 5-2: Орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлтийн зах зээл /Чиглэл тус бүрээр/

ОРОН НУТГИЙН АГААРЫН ТЭЭВРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ /2016 он/

Орон нутгийн чиглэлийн зах зээлийн хуваарилалт Аймаг тус бүрээр -2016 он

- ✚ Ховдын чиглэлд нийт 20,632 зорчигч зорчсон. Үүнээс “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 37 хувийг буюу 7,554 зорчигч тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 55 хувийг буюу 11,381 зорчигч тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Өлгийн чиглэлд нийт 20,223 зорчигч зорчсоноос “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 54 хувийг буюу 10,987 зорчигч тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 46 хувийг буюу 9,236 зорчигчийг тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Улаангомьн чиглэлд нийт 13,602 зорчигч зорчсоноос “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 51 хувийг буюу 6,871 зорчигчийг тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 49 хувийг буюу 6,731 зорчигчийг тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Даланзадгадын чиглэлд нийт 20,650 зорчигч зорчсон. Үүнээс “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 60 хувийг буюу 12,482 зорчигч тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 40 хувийг буюу 8,168 зорчигч тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Мөрөнгийн чиглэлд нийт 10,413 зорчигч зорчсоноос “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 33 хувийг буюу 3,476 зорчигч тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 67 хувийг буюу 6,937 зорчигч тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Улиастайн чиглэлд нийт 8,700 зорчигч зорчиж, үүний 859 зорчигч буюу 9 хувийг “Аэромонголиа” ХХК, 7,841 зорчигч буюу 91 хувийг “Хүннү Эйр” ХХК тус тус тээвэрлэсэн байна.
- ✚ Чойбалсан чиглэлийн нийт 7,489 зорчигчийг “Хүннү Эйр” ХХК тээвэрлэсэн байна.
- ✚ **Уул уурхайн чиглэл** болох Оюу толгойн чиглэлд нийт 122,916 зорчигч тээвэрлэсэн. Үүнээс “МИАТ” ХК нийт зорчигчийн 69 хувийг буюу 85,270 зорчигчийг тээвэрлэж, “Аэромонголиа” ХХК нийт зорчигчийн 12 хувийг буюу 13,983 зорчигч тээвэрлэж, “Хүннү Эйр” ХХК нийт зорчигчийн 19,3 хувийг буюу 23,663 зорчигч тус тус тээвэрлэсэн байна. Овоотын чиглэлд нийт 4,532 зорчигчийг “Хүннү Эйр” ХХК тээвэрлэсэн байна. Үүнээс харахад орон нутгийн хуваарьт нислэгийн үйлчилгээ авч буй зорчигчдын тоо, багтаамж нь уул уурхайн зориулалттай захиалгат нислэгээр үйлчлүүлсэн зорчигчдын тооноос хол ялгаагүй байгаа нь ажиглагдаж байна. Энэ нь орон нутгийн агаарын тээврийн үйлчилгээний хүртээмж бага байгааг харуулж байгаа юм.

Орон нутгийн ачаа, шуудан

Орон нутгийн ачаа, шуудан тээвэрлэлтийн хувьд 2015 онд ачаа өмнөх оноос 50 хувиар, шуудан 28 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байсан бол 2016 онд 46 тонн ачаа, 83 тонн шуудан тээвэрлэсэн бөгөөд өмнөх оноос тээвэрлэсэн ачаа 34 хувиар өсөж, тээвэрлэсэн шуудан 8 хувиар буурсан байна.

График 5-3: Орон нутгийн чиглэлд тээвэрлэсэн ачаа - /Тонн/ -2006-2016 он

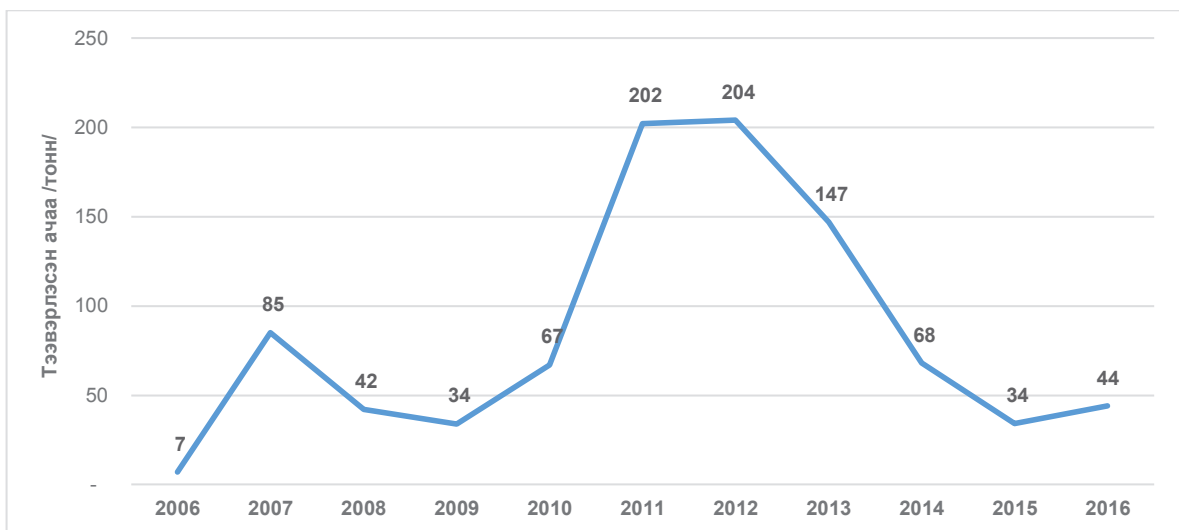
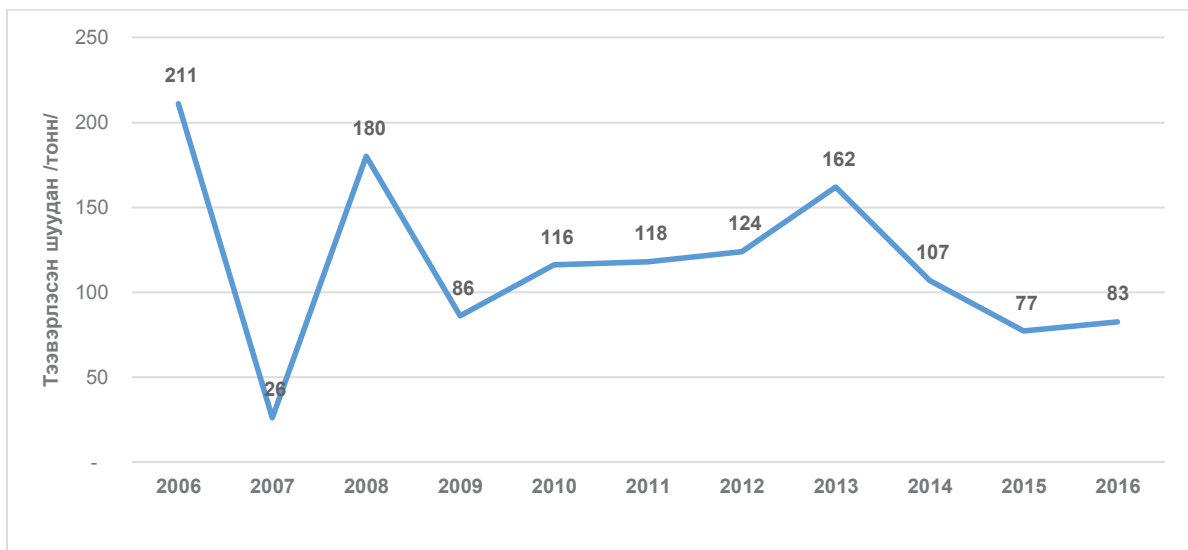

График: График 5-4: Орон нутгаг чиглэлд тээвэрлэсэн шуудан / /Тонн/ - 2006-2016 он

АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ӨНӨӨГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Хуваарьт нислэг гүйцэтгэж буй үндэсний 3 агаарын тээвэрлэгчийн 2016 оны нийт үзүүлэлт - /Өмнөх онтой харьцуулсан хувиар/

2016/2015 ОН	Гүйцэтгэсэн зорчигч километр	▲ +3%	Гүйцэтгэсэн тонн километр	▲ +3%
	Боломжит суудал километр	▲ +4%	Аяллын тоо	▲ +9%

Гүйцэтгэсэн зорчигч километр - /2016 оныг өмнөх онтой харьцуулсан хувиар/

График 6-1:

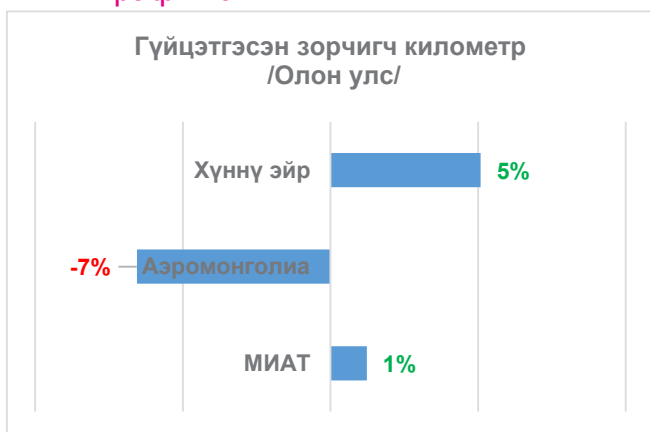

График 6-2:

Боломжит суудал километр - /2016 оныг өмнөх онтой харьцуулсан хувиар/

График 6-3:

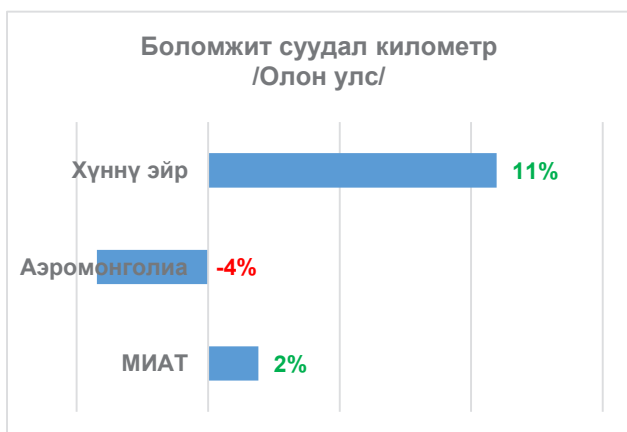
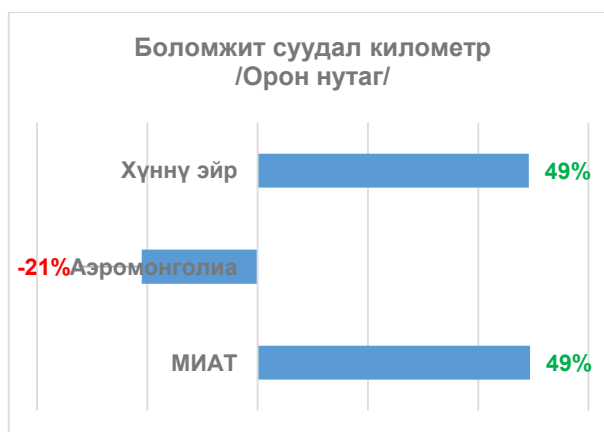

График 6-4:

Аялалын тоо - /2016 оныг өмнөх онтой харьцуулсан хувиар/

График 6-5:

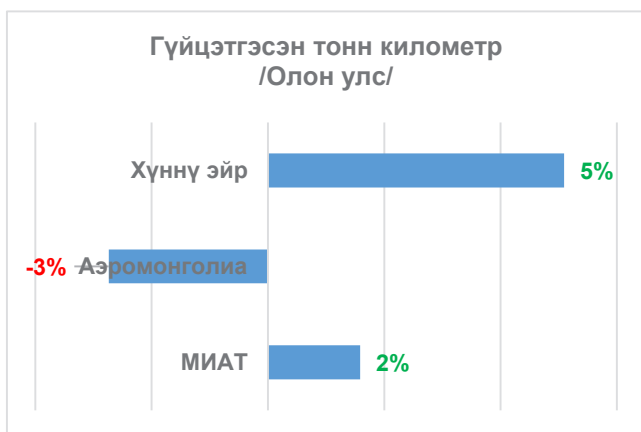
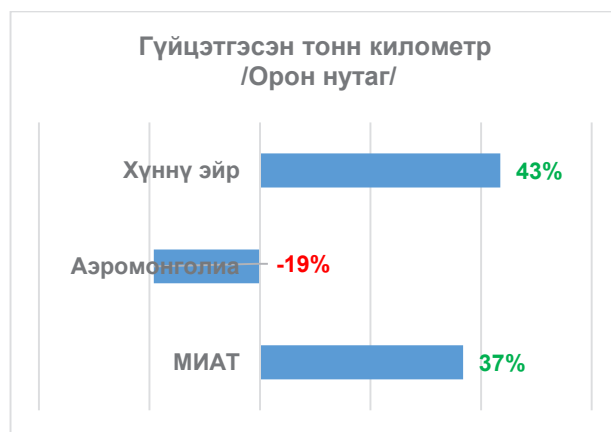

График 6-6:

Гүйцэтгэсэн тонн километр - /2016 оныг өмнөх онтой харьцуулсан хувиар/

График 6-7:

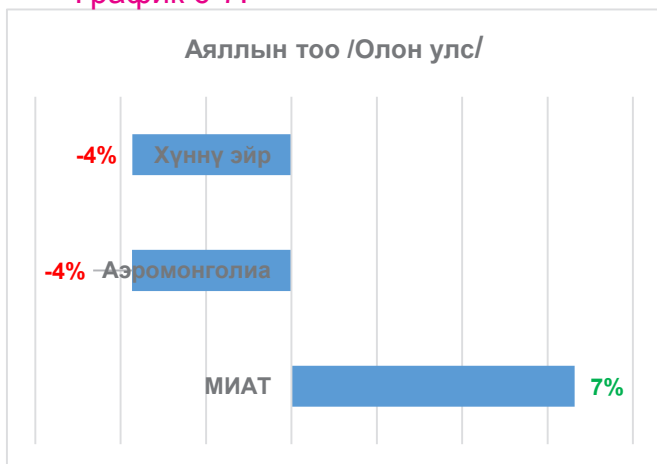

График 6-8:

ЕРӨНХИЙ ЗОРИУЛАЛТЫН АГААРЫН ТЭЭВЭР

Монгол Улсын Зам Тээврийн Хөгжлийн Сайдын 2016 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн №70 “Бүтэц, орон тоо батлах тухай” тушаалаар Ерөнхий зориулалтын агаарын тээврийг хөгжүүлэх нэгж анх удаа батлагдан, Засгийн Газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2.119-р зүйл болох “Жижиг нисэх онгоц, нисдэг тэрэгний зах зээлийг хөгжүүлж, гамшгаас хамгаалах, хүнс, хөдөө аж ахуй, эрүүл мэндийн түргэн тусламжийн үйлчилгээ, иргэний агаарын тээвэр, аялал жуулчлалын чиглэлээр ашиглана”-г хангах зорилготой ажиллаж байна.

Ерөнхий зориулалтын агаарын тээврийн тодорхойлолтууд

Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага /ИКАО/-ын тодорхойлолт:
Хуваарьт болон хуваарьт бус агаарын тээврийн үйл ажиллагаанаас бусад бүх иргэний агаарын төлбөрт эсвэл түрээсийн үйл ажиллагаа

Холбооны нисэхийн удирдлага /FAA/-ын тодорхойлолт:
Иргэний агаарын тээврийн хуваарьт хуваарьт бус агаарын тээврийн үйлчилгээ болон арилжааны үйл ажиллагааны хэсэгт багтахгүй бусад нислэг

Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага /ИКАО/-ын Хавсралт-6, 1-р бүлэгт:
Ерөнхий зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаа гэж– арилжааны агаарын тээврийн үйл ажиллагаанаас бусад агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эсвэл агаарын ажил хийх, үйл ажиллагааг хэлнэ.

Хүснэгт 7-1: Монгол улсын Ерөнхий зориулалтын агаарын тээвэрт одоо ашиглагдаж буй агаарын хөлөг /2016 он/

№	Агаарын хөлгийн зураг	Агаарын хөлгийн маяг	Бүртгэлийн дугаар	Бүртгэсэн огноо	Үйлдвэрлэсэн огноо	Үйлдвэрлэгч
МАК ХХК						
1		Ми-8АМТ	JU-6601	08.03.04	08.02.24	Ulan-Ude aviation Plant
2		Ми-8АМТ	JU-6600	11.10.13	11.10.10	Миль, ОХУ
А-Жет Авиэйшн ХХК						
3		EC145 helicopter BK117 variant C-2	JU-5598	11.10.28	09.01.06	Eurocopter Deutschland
4		EC145 helicopter BK117 variant C-2	JU-5499	12.08.08	09.03.17	Eurocopter Deutschland
Геосан ХХК						
5		CESSNA 208B	JU-9991	07.07.05	07.04.23	CESSNA Aircraft Company, USA
6		CESSNA 208B	JU-9993	09.06.29	09.04.23	
Блю Скай Авиэйшн						
7		CESSNA 208B	JU-2114	11.04.21	99.10.28	CESSNA Aircraft Company, USA
Флай Адвенчур ХХК						
8		Бекас X-32-912	JU-9090	10.03.09	10.01.25	Украина, Лилиенталь
Томал Эйр ХХК						
9		Maule M-7 235c	JU-1919	12.03.21	11.05.14	Maule Aerospace
10		Airtractor AT-602	JU-1918	12.07.04	10.04.16	AirtractorInc
Парко Авиэйшн ХХК						
11		EV-97 Eurostar	JU-9077	12.06.29	11.09.16	EvectorAerotechnik
Goldvest Enterprises						
12		Ан-2	JU-9069	13.04.26		PZL Mielec, Poland
Сэлиэр Авиэйшн Монголиа ХХК						
13		Xenon 4	JU-9009	16.04.13	14.06.01	Celier Aviation Sp.ZO.O
ТопЭкстримЭкшнМонголиа ХХК						
14		MTO Sport	JU-9001	14.03.18	12.01.20	AutoGyro GmbH
15		MTO Sport	JU-9002	14.03.18	12.06.18	AutoGyro GmbH
16		Calidus	JU-9003	16.04.13	15.06.12	AutoGyro GmbH
17		Cavalan	JU-9005	16.04.13	15.09.18	AutoGyro GmbH

Америкийн нэгдсэн улсын ерөнхий зориулалтын агаарын тээврийн тухай мэдээлэл

2015 оны байдлаар дэлхийн хэмжээнд 362 мянган ерөнхий зориулалтын агаарын хөлөг байгаа ба үүний 204 мянга нь АНУ-д байдаг бөгөөд ангилан авч үзвэл, 2 хүний суудалтай сургалтын болон тив алгасаж нисэх чадвартай бизнес ангиллын агаарын хөлгүүд эзэлж байгаа ба нийт агаарын хөлгийн 56%-г дангаараа бүрдүүлж байна. Дийлэнх нислэгийг бизнесийн чиглэлийн нислэг эзэлж байна. 2016 оны байдлаар дэлхий дахинд ерөнхий зориулалтын агаарын тээврийн зах зээлд хамгийн их борлуулагдаж байгаа агаарын хөлгөөр Ce-172s Skyhawk SP(142ш), хамгийн их үйлдвэрлэгдсэн агаарын хөлгөөр Cessna aircraft (539ш) үйлдвэрлэсэн ба тухайн жилд дэлхийн хэмжээнд уг салбарын орлого нь 24,12 тэрбум.доллар байсан байна. 2016 онд уг салбараас дэлхийн хэмжээнд олсон орлого нь 24,1 тэрбум доллар байгаа бол дэлхийн хэмжээнд агаарын хөлгийн дундаж үнэ 10,3 сая доллар байна.

Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн үйлдвэрлэл, тэдгээрийн ашиглалтыг бүс нутгаар доорх графикаас харна уу.

График 7-1: Сэнст хөдөлгүүрт

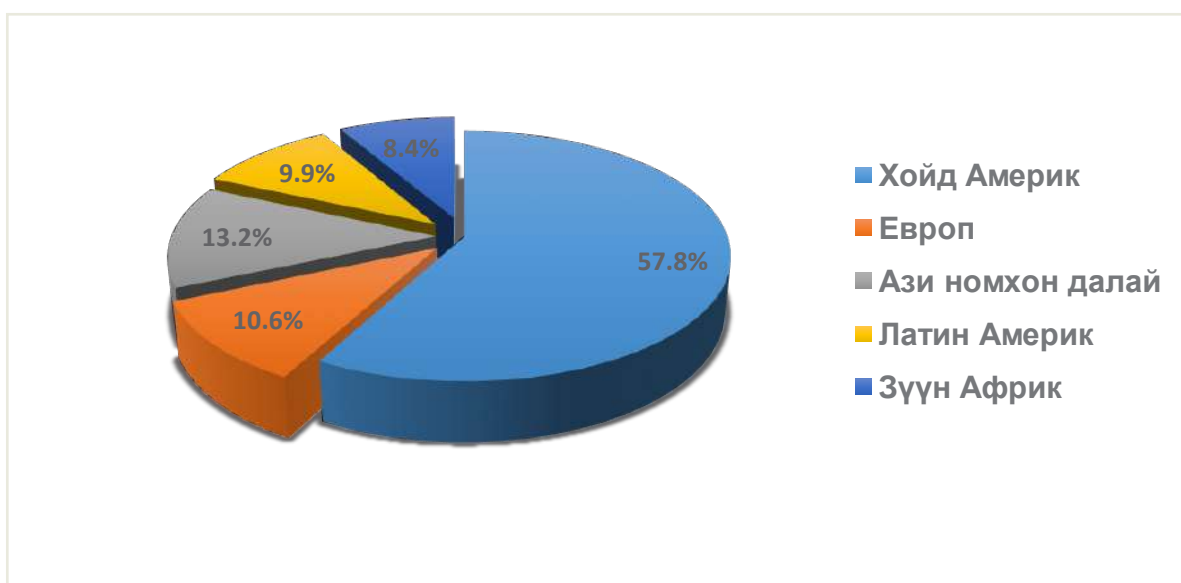

График 7-2: Поршинт хөдөлгүүрт

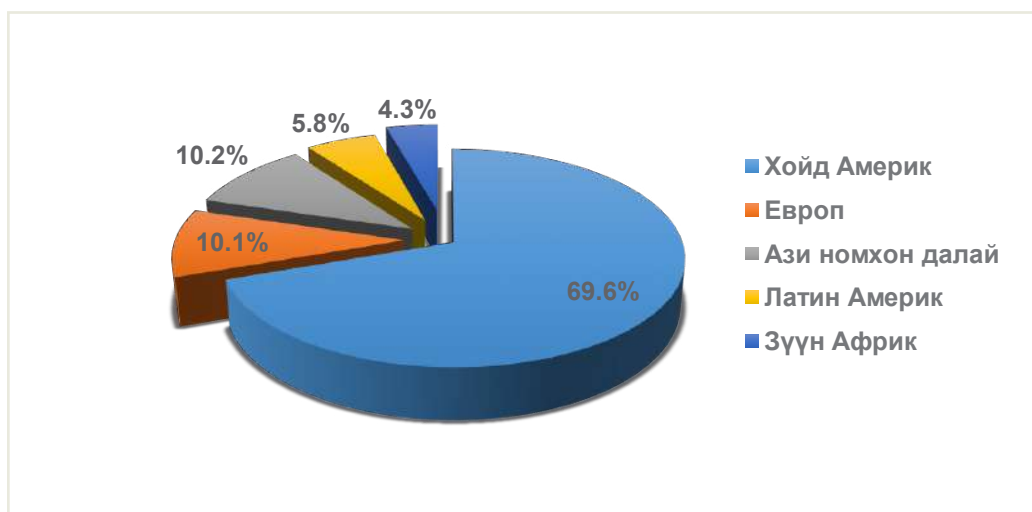
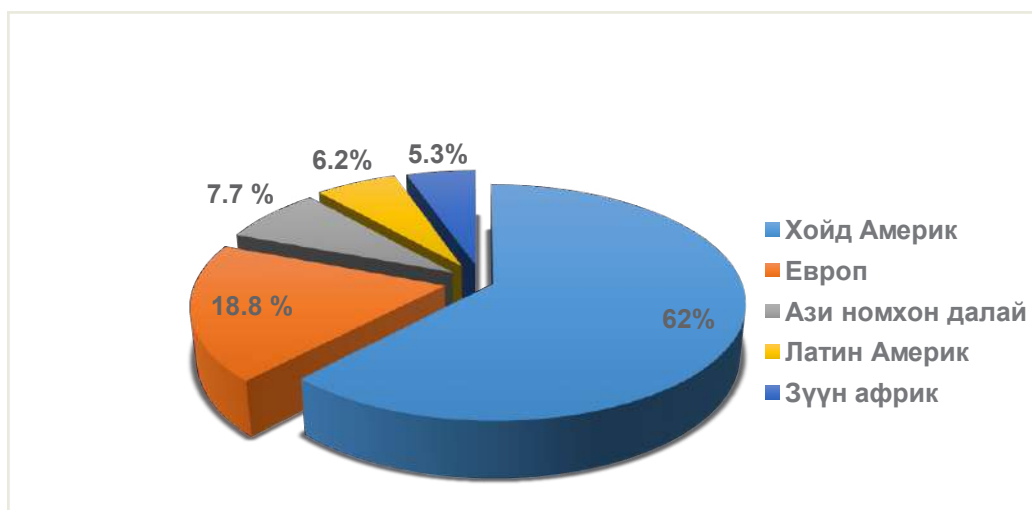

График 7-3: Тийрэлтэд хөдөлгүүрт

Дээрхи үзүүлэлтээс харахад ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн нийт ашиглалт болон худалдааны 63,1%-г Хойд америк эзэлж байна. Дэлхийн хэмжээнд нийт 2,331 агаарын хөлөг зарагдсан бол АНУ дангаараа 1,592 агаарын хөлгийг борлуулжээ. АНУ-ын хэмжээнд одоогийн байдлаар 5000 гаруй улсын болон хувийн нисэх буудал үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Ерөнхий зориулалтын агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн холбооноос гаргасан мэдээллээс иш татвал, ерөнхий зориулалтын салбарт АНУ жилд 219 тэрбум.долларын хувь нэмэр улсынхаа төсөвт оруулж 1,1 сая хүнийг ажлын байраар хангаж байгаа нь улсынхаа эдийн засагт томоохон хувь нэмрийг оруулж байна. Түүнчлэн, жил болгон 23 сая цагийн нислэг үйлдэж байна гэсэн тооцоо судалгаа гарчээ.

Хүснэгт 7-2: Бага оврын агаарын хөлгийн нийлүүлэлт /бүс нутгаар, 2007-2016 он %-р/

Жил	Поршинт хөдөлгүүрт					Сэнст хөдөлгүүрт					Тийрэлтэт хөдөлгүүрт				
	Хойд Америк	Европ	Ази номхон далай	Латин Америк	Зүүн Африк	Хойд Америк	Европ	Ази номхон далай	Латин Америк	Зүүн Африк	Хойд Америк	Европ	Ази номхон далай	Латин Америк	Зүүн африк
2010	53.4	18.6	13.7	8.8	5.5	43.2	15.2	16.8	14.7	10.1	42.1	22.8	11.8	14.3	9
2011	57.7	12	15.6	10	4.6	52.6	14.1	14.4	13.6	5.3	50	20.2	12.9	10.1	6.8
2012	50.4	19.6	16.3	9.7	4.1	48.6	12.6	17.4	14.5	6.9	49.7	20.8	11.8	11.6	6.1
2013	52.8	17.2	15.1	10	5	57.1	10.5	14	13.2	5.3	52.4	15.6	11.9	11.1	9
2014	55.1	19.7	12.1	8.9	4.3	51.3	7.7	19.4	15.3	6.3	52.2	19.5	10.9	9.4	7.9
2015	66.7	11.4	13.5	6.3	2.2	56.2	6.6	16.3	14.5	6.3	60.8	18	9.2	7.1	4.9
2016	69.6	10.1	10.2	5.8	4.3	57.8	10.6	13.2	9.9	8.4	62	18.8	7.7	6.2	5.3

Эх сурвалж: General Aviation Manufacture Association , 2016

ЕРӨНХИЙ ЗОРИУЛАЛТЫН АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭГЧИД

“Монголын Алт” /МАК/ ХХК-ийн Нисэх газар нь 2007 оны 6 дугаар сарын 22-нд байгуулагдсан. Ми-8АМТ загварын 2 ширхэг агаарын хөлгөөр үйлчилгээ явуулдаг

- Захиалгат нислэг
- Аялал жуулчлал
- Геологи уул уурхай
- Ачаа тээвэрлэлт
- Түргэн тусламж
- Дүүжин тээвэр

“Cessna-208В” загварын 2 ширхэг агаарын хөлгөөр үйлчилгээ явуулдаг

- Захиалгат нислэг
- Түргэн тусламжийн нислэг
- Аялал жуулчлалын нислэг

Хээрийн нислэгийн зурвас нээх үйлчилгээ

“EC-145 МВВ-ВК117 – С2” загварын 2 ширхэг агаарын хөлгөөр үйлчилгээ явуулдаг

- Зорчигч
- Геологи хайгуул
- Эрэн хайх
- Агаараас зураг авах
- Түргэн тусламж
- Ачаа тээш
- Уул уурхай
- Авран туслах
- Шүхрийн нислэг

Онцгой болон тусгай үүргийн нислэгүүд

“Тэнгэрийн улаач шинэ” ХХК нь Л-410 УВП загварын 1 ширхэг агаарын хөлгөөр үйлчилгээ явуулдаг

- Хуваарьт нислэг
- Ачаа тээвэрлэлт
- Түргэн тусламж
- Онцгой, тусгай үүргийн нислэг
- Хээрийн нислэгийн зурвас нээх үйлчилгээ
- Шүхэрчид буулгах
- Захиалгат нислэг
- Аялал жуулчлал
- Геологи уул уурхай
- Шалгалтын нислэг

2016 оноос “Вельгаль-Авиа Стар” нэртэйгээр үйл ажиллагаа явуулж байна. Ан-2 маягийн агаарын хөлгөөр:

- Хөдөө аж ахуйн зориулалттай
- Шүхэр хаях нислэг
- Түргэн тусламжийн
- Захиалгат нислэг
- Агаараас зураг авах
- Эрэн хайх авран хамгаалах нислэг үйлдэж байна

“Геосан” ХХК нь геологи, уул уурхайн салбарт 20 жил, агаарын тээвэрт 10 жил агаарын болон газрын геофизикийн судалгаа, геодези, агаарын фотограмметрийн хэмжилт, боловсруулалт, зорчигч, ачаа тээвэрлэлт, дадлага сургалт, түргэн тусламж, захиалгат нислэг зэрэг үйл ажиллагаа явуулж байна

“Томас Эйр” компани нь 2011 оны 6-р сараас нислэгийн үйл ажиллагааг эхлүүлсэн бөгөөд одоогийн байдлаар Maule М7 – 235С, Airtractor АТ-602 загварын 2 ширхэг агаарын хөлгөөр үйлчилгээ үзүүлж байна. Үүнд:

- Хөдөө аж ахуйн зориулалт бүхий авиацигийн нислэг
- Байгаль хамгаалах авиацигийн нислэг
- Түр аэродром сонгох, гэрчилгээжүүлэх зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ

“Топ Экстрим Экшн Монголиа” ХХК нь МТО Sport загварын 2 ширхэг, Calidus загварын 1 ширхэг, Cavalon загварын 1 ширхэг 4 агаарын хөлгөөр үйлчилгээ явуулдаг.

- Аялал жуулчлал
- Бараа тоног төхөөрөмжийн худалдаа, зуучлал
- Агаарын болон усан спортын чиглэл
- Нислэг сургалтын аюулгүй байдал

Eurostar EV-97, Sportstar загварын агаарын 2 ширхэг хөлөгтэй

- Нисгэгчийн сургалт
- Агаарын хөлгийн худалдаа
- Агаарын хөлгийн засвар үйлчилгээ хадгалалт
- Арилжааны нислэг
- Газрын үйлчилгээ

Нисэхийн бүх чиглэлээр зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ

НИСЭХ БУУДЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2016 онд Улаанбаатар хотын “Чингис Хаан” Олон улсын нисэх буудал болон орон нутгийн нийт 23 нисэх буудал үйл ажиллагаа явуулсан байна.

Эдгээр нисэх буудлуудын үйл ажиллагааг холбогдох үзүүлэлтүүдээр харуулбал:

1. Газар зүйн байрлалын хувьд:

- Баруун бүс - 5
- Хангайн бүс - 3
- Төвийн бүс - 5
- Зүүн бүс - 3
- Түр зөвшөөрөлтэй нисэх буудал-4
- Бүртгэлтэй нисэх буудал-4

Нийт 24 нисэх буудал

2. Үйл ажиллагааны хувьд:

- Тогтмол үйл ажиллагаатай 20 нисэх буудал
- Улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулдаг 4 нисэх буудал

3. Гэрчилгээ эзэмшигчийн хувьд:

ИНЕГ- 20

- “Эй Си Эйч Сервис” ХХК-1
- “Саусгоби Сэндс” ХХК-1
- “Таван толгой нисэх буудал” ХХК-1
- “Тэнгэрийн найзууд” ХХК-1

4. Хөөрч буух зурвасын гадаргуу:

- Бетон хучилттай -5
- Асфальт-бетон хучилттай-5
- Шороон зурвастай- 14

5. Гэрэл суултын систем:

- Гэрэл суултын системтэй-8

6. Аэродромын зэрэглэл:

- 4D- 1
- 4C- 2
- 3C- 20
- 1B-1

УЛААНБААТАР ХОТЫН ОЛОН УЛСЫН ШИНЭ НИСЭХ БУУДАЛ

Одоогийн “Чингис Хаан” Олон улсын нисэх буудлын үйлчилгээнд тулгарч буй хүндрэлүүдийг арилгах, нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хангалтыг дээшлүүлэх, агаарын тээвэрлэлтийг тогтворжуулах, Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт, хөгжлийг дэмжих зорилгоор Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутаг Хөшигийн хөндийд “Улаанбаатар хотын Олон улсын шинэ нисэх онгоцны буудал барих төсөл”-ийг Япон улсын Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж байна. Олон улсын стандартад нийцсэн нисэх онгоцны буудал барих төслийн зөвлөхөөр Япон улсын “Азуса Сэккэй/ Ориентал Консалтантс Глобал” түншлэл, Ерөнхий гүйцэтгэгчээр Япон Улсын “Мицүбиши-Чиёода” түншлэл, Ерөнхий туслан гүйцэтгэгчээр БНСУ-ын “Самсунг Си энд Ти” компани тус тус ажилласан.

Төслийн нийт 32 барилга, байгууламжийг хүлээн авах ажил явагдаж байна.

Дээрх зээлийн гэрээний дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын хөрөнгөөр баригдах барилга байгууламжууд;

- 110 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам татах, дэд станц
- Интернет холбоо мэдээллийн шилэн кабел татах
- Үерийн хамгаалалтын далан
- Шинэ нисэх буудлыг Улаанбаатар хоттой холбох хурдны авто зам
- Аэродром засвар үйлчилгээний барилга
- Захиргааны барилга
- Ачаа шуудан, тээврийн үйлчилгээ барилга

Энэхүү төсөл хэрэгжснээр:

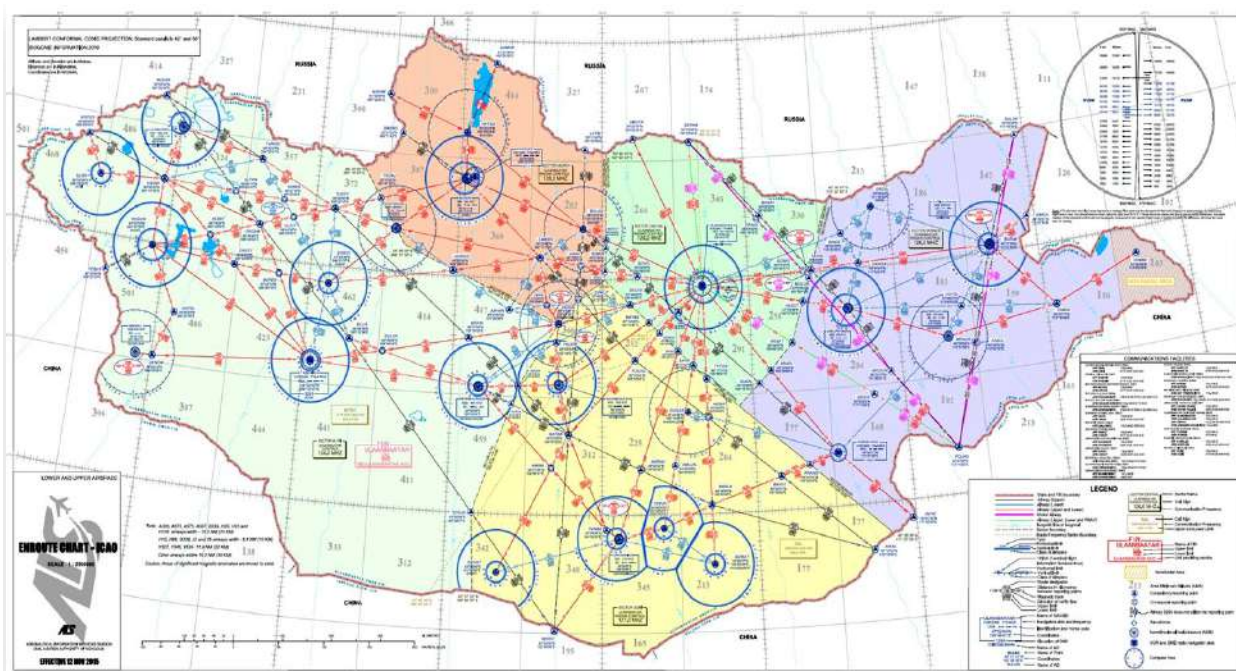
- ✚ Нисэх буудлын ашиглалт одоогийн байгаа 73%-иас 98%-д хүрнэ.
- ✚ Цаг агаарын тааламжгүй байдал, салхины чиглэлээс шалтгаалах нислэгийн саатлыг одоогийн байгаа 2.3%-ийг 0.5%-д болгоно. (1000 нислэгт 5 саатал хүртэл)
- ✚ Агаарын тээвэрлэлт дамжин өнгөрөлтийг нэмэгдүүлнэ.
- ✚ Нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хангалтыг сайжруулж шинэ нисэх буудал нь агаарын хөлгийн нислэгийн хоёр талын буулт, хөөрөлт хийх боломжийг бүрдүүлэх юм.

АГААРЫН НАВИГАЦИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын харьяа Нислэгийн хөдөлгөөн удирдах газар нь Монгол Улсын агаарын зайн бүтэц, ангилал, зохион байгуулалтыг бодлого ба үйлдвэрлэлийн хүрээнд удирдан зохион байгуулж, нислэгийн аюулгүй ажиллагааг ханган ажиллаж байна.

Монгол Улсын агаарын зайн ангилал нь ИНД 71-ийн дагуу А,В,С,Д,Е,Ғ,Г гэсэн 7 ангилалд хуваагдах боломжтой ба одоогоор А,С,Д,Г гэсэн 4 ангилал ашиглагдаж байна. Монгол улсын агаарын зайд нислэг үйлдэж буй агаарын хөлөгт агаарын навигацийн цогц үйлчилгээг 24 цагийн турш тасралтгүй үзүүлж байна.

АГААРЫН ЗАЙН БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

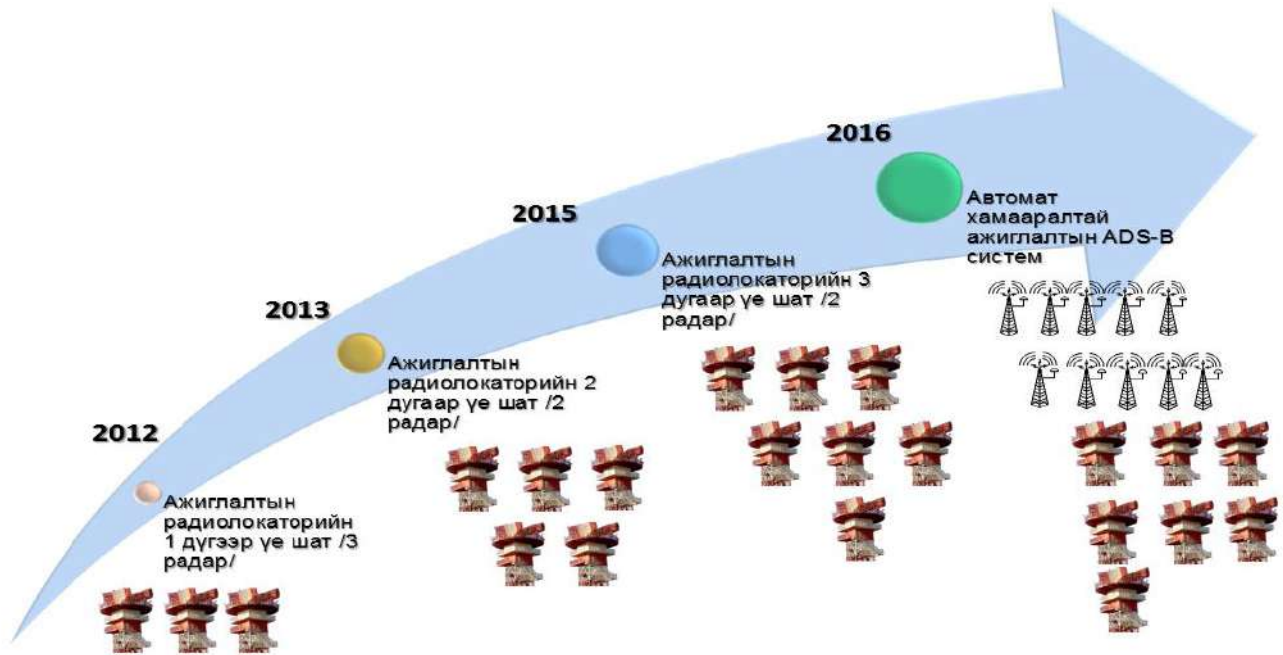
15
АГААРЫН
ХААЛГА

52
АГААРЫН
ЗАМ

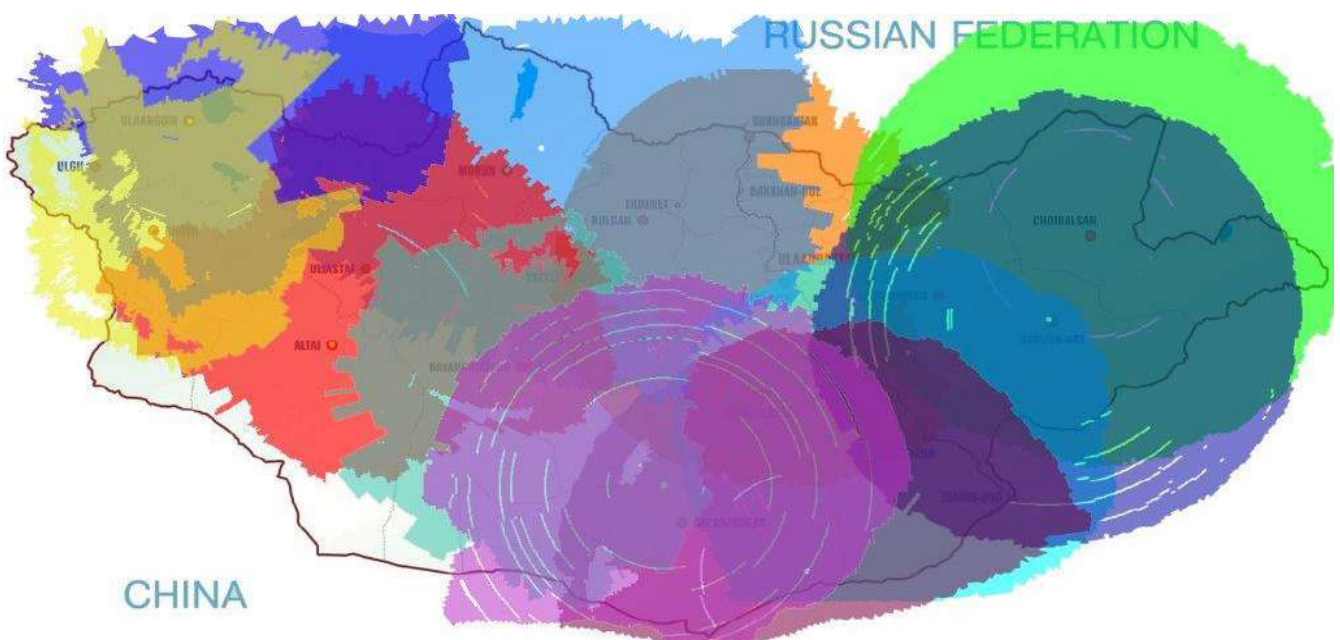
5 БҮСИЙН
УДИРДАГЫН
СЕКТОР

15 НИСЭХ БУУДЛЫН
ОЙРТОЛЫН БА АЭРОДРОМЫН
УДИРДЛАГЫН БҮС

Ажиглалтын системийн хөгжлийн үе шатууд

Ажиглалтын радиолокаторийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор ADS-B автомат хамааралтай ажиглалтын системийг мөн 3 үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн 1 дугаар үе шат амжилттай хэрэгжин үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээнд нөхцөл байдлыг таних зорилгоор ашиглаж эхэлсэн.

Монгол Улсын агаарын зайд үйлдэгдсэн нислэгийн тойм

Монгол Улсын агаарын зайгаар 2016 онд өнгөрөлтийн нийт 99,210 нислэг, 6,726 олон улсын буулт, хөөрөлт, 4,956 орон нутгийн буулт, хөөрөлт үйлдэгдсэн ба өнгөрөлтийн нислэгийн тоо өмнөх оноос 9,4 хувиар өсөж, олон улсын буулт, хөөрөлт өмнөх оноос 4.6 хувиар, орон нутгийн буулт, хөөрөлт 8,8 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

График 9-1: Олон улсын буулт, хөөрөлтийн тоо /2010-2016 он/

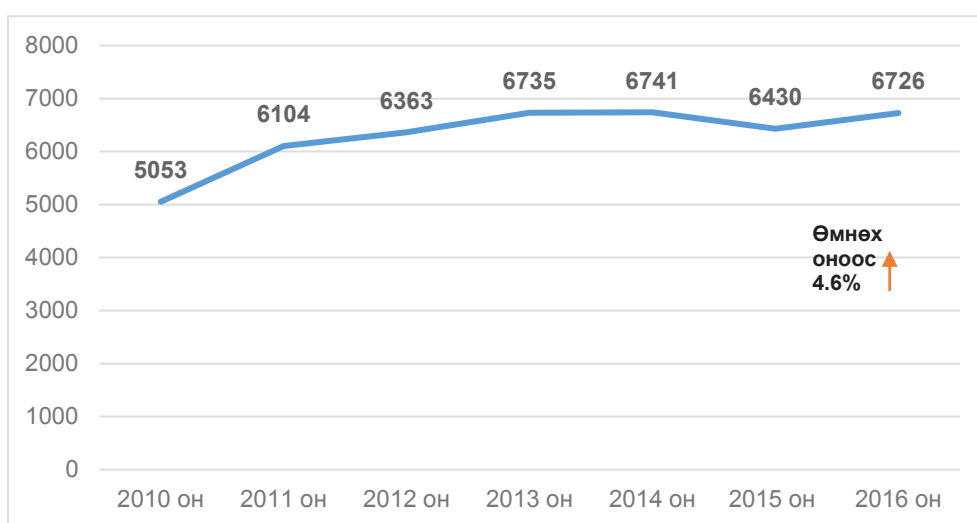

График 9-2: Орон нутгийн буулт, хөөрөлтийн тоо /2010-2016 он/

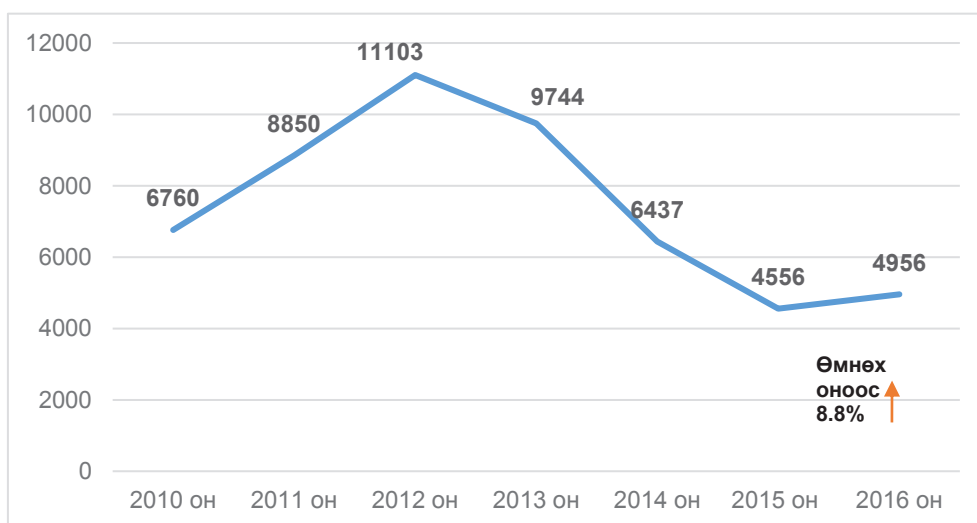

График 9-3: Өнгөрөлтийн нислэг /2010-2016 он/

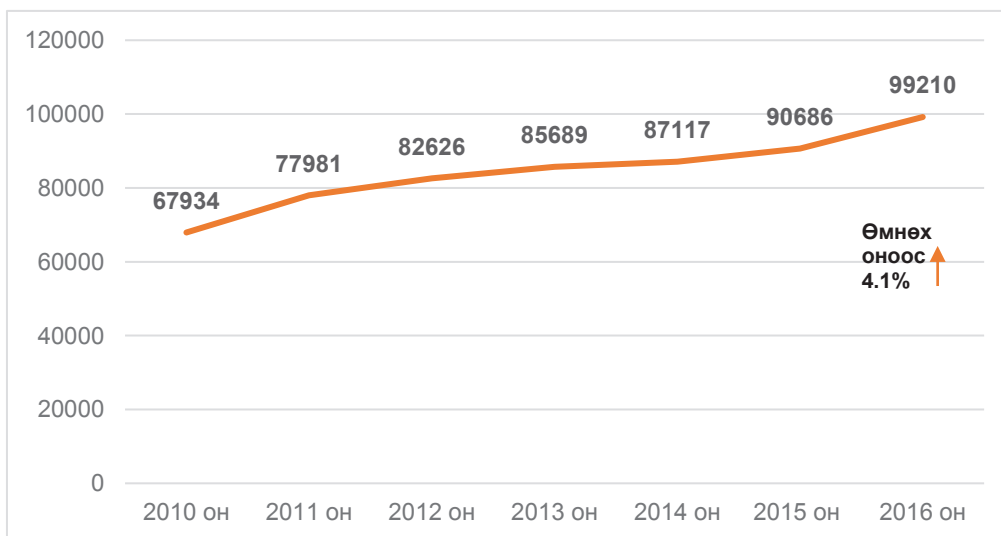
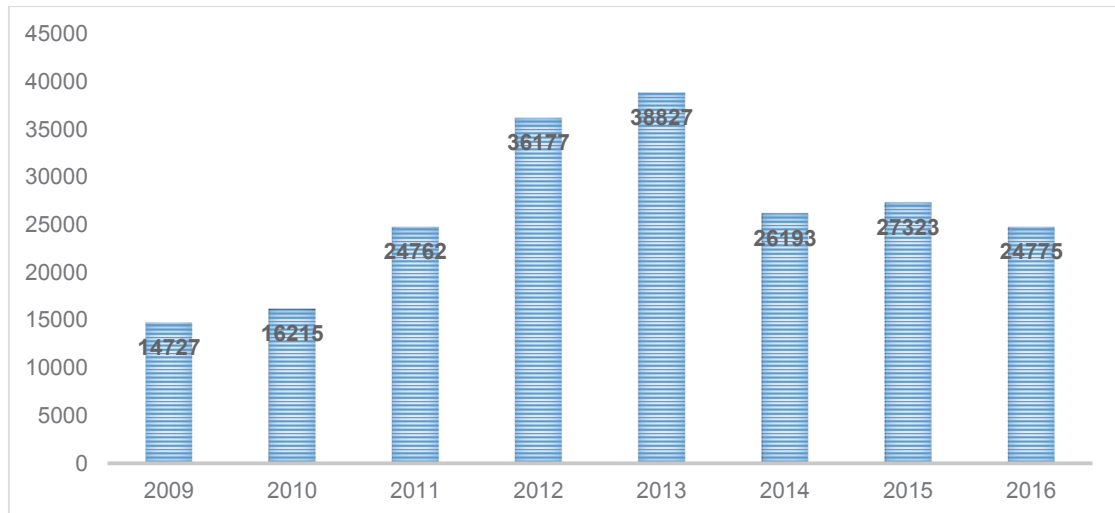
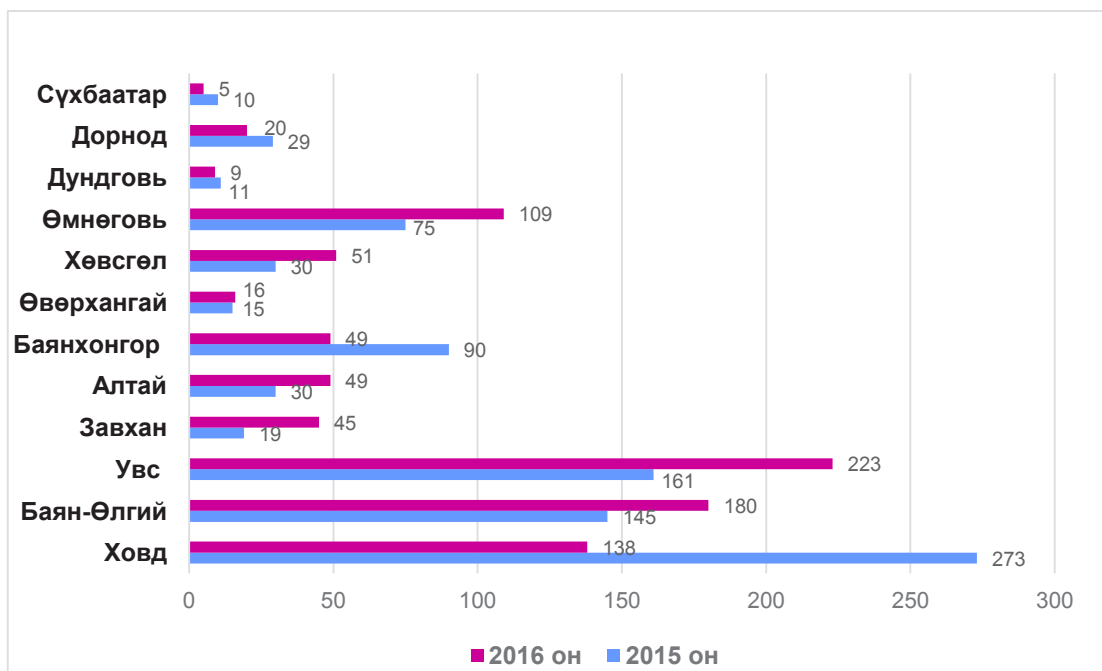

График 10-3: Монгол улсад импортоор орж ирсэн агаарын хөлгийн шатахууны хэмжээ /тонн/

Манай улсад импортоор орж ирсэн агаарын хөлгийн шатахууны хэмжээ 2016 онд өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Улаанбаатар хотоос орон нутгийн нисэх буудлууд руу жилд 900 тонн шатахуун тээвэрлэдэг бөгөөд үүнээс Баруун бүсийн нисэх буудлууд руу дийлэнх хувийг тээвэрлэж байна.

График 10-4: Орон нутгийн нисэх буудлууд руу тээвэрлэсэн шатахууны хэмжээ /тонн/

ТӨСӨӨЛӨЛ

1995 оноос 2016 он хүртлэх тээвэрлэлтийн үзүүлэлтүүдийн жигнэсэн дундаж өсөлтөөр зорчигч, ачаа, шуудангийн ирээдүйн төсөөллийг тооцоолов. Олон улсын зорчигч тээвэрлэлтийн жигнэсэн дундаж өсөлт 6,6 хувиар, орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлтийн жигнэсэн дундаж өсөлт 5,4 хувиар, олон улсын ачаа шуудан тээвэрлэлтийн жигнэсэн дундаж өсөлт 5 хувиар, орон нутгийн ачаа, шуудан тээвэрлэлтийн жигнэсэн дундаж өсөлт 7 хувиар тус тус өссөн өсөлтөөр 2030 он хүртэл төсөөлөв.

График 11-1: Олон улсын зорчигч тээвэрлэлтийн төсөөлөл /1995-2030 он/

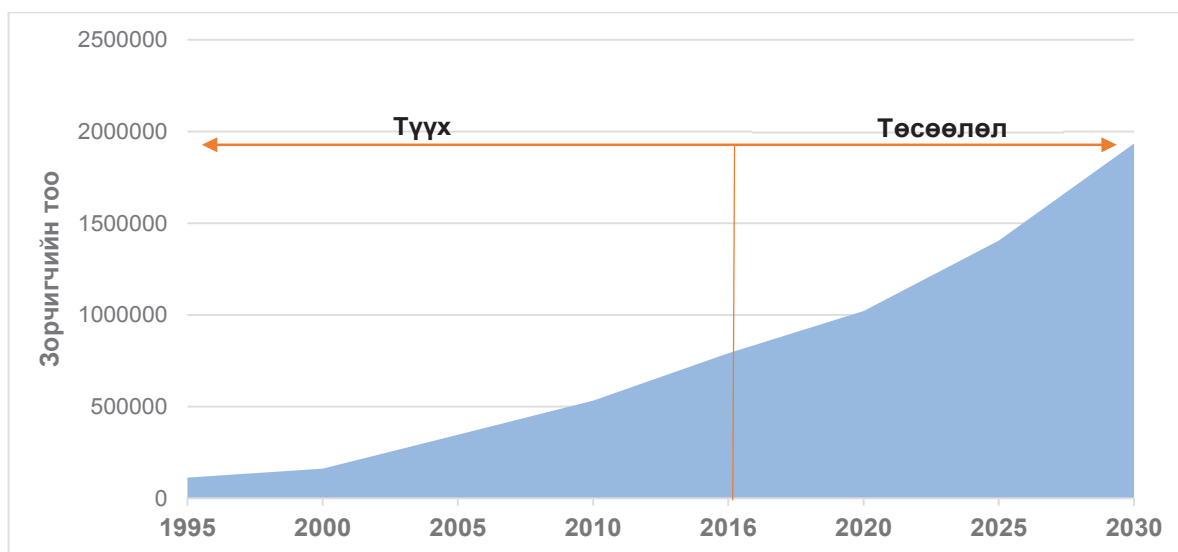

График 11-2: Орон нутгийн зорчигч тээвэрлэлтийн төсөөлөл /1995-2030 он/

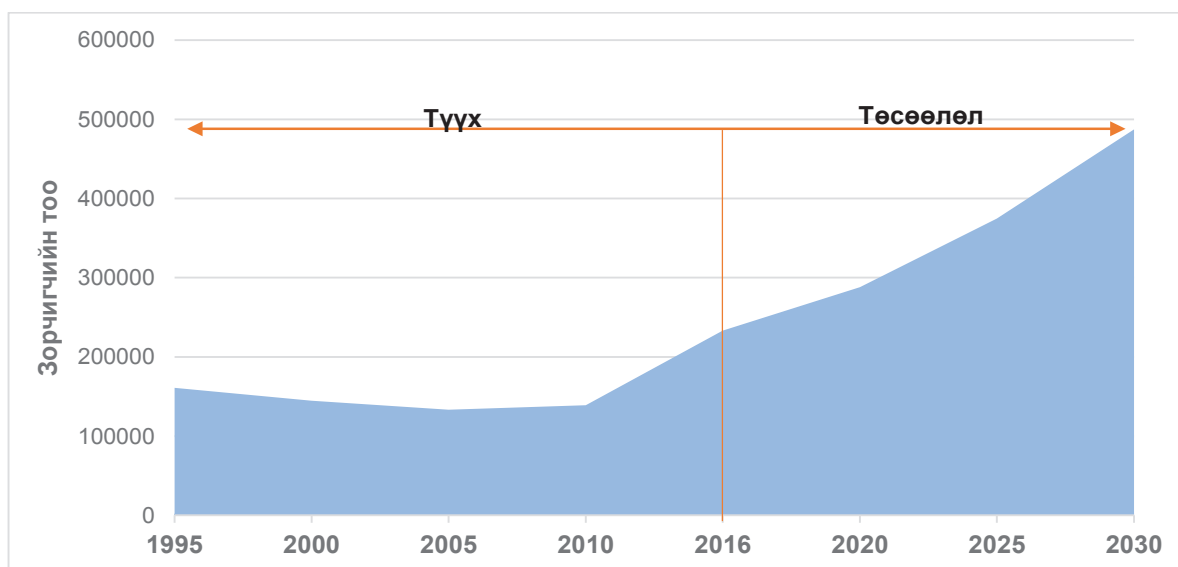

График 11-3: Олон улсын ачаа шуудангийн төсөөлөл /1995-2030 он/

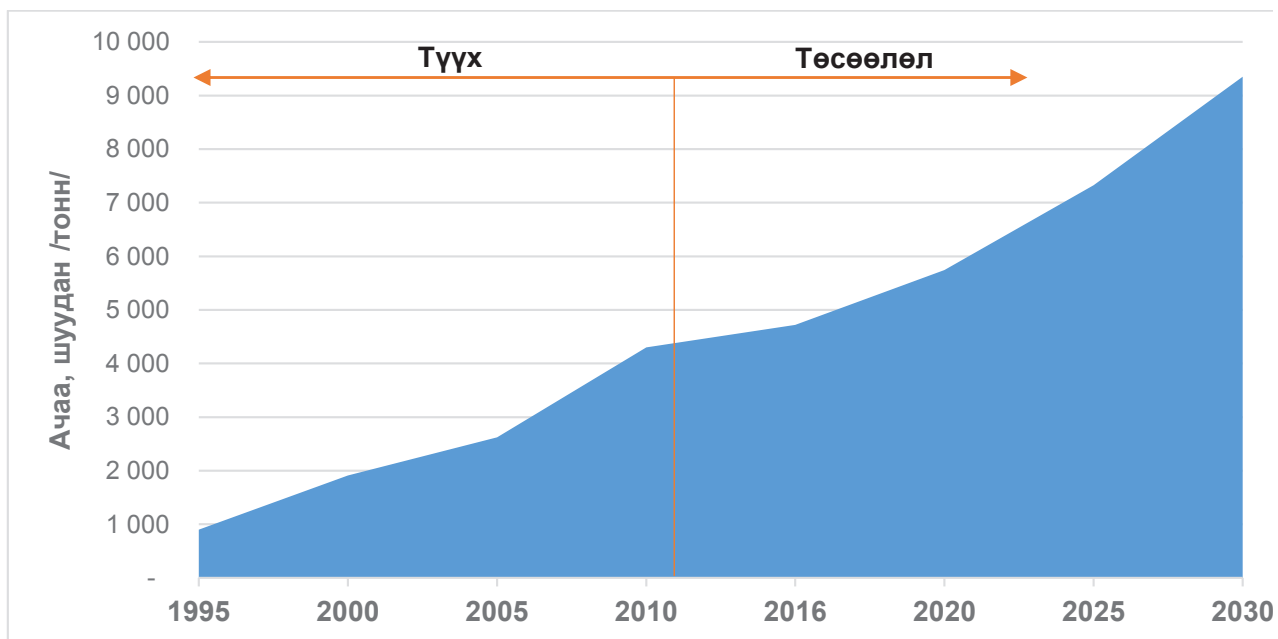
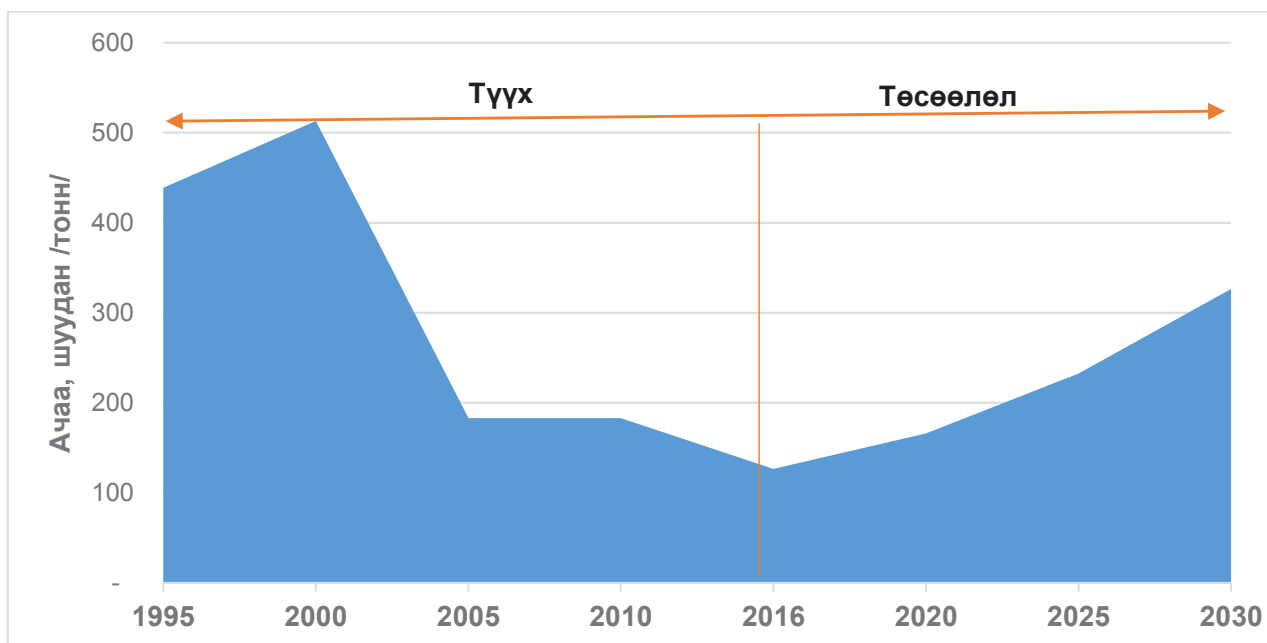

График 11-4: Орон нутгийн ачаа шуудангийн төсөөлөл /1995-2030 он/

МОНГОЛ УЛСЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ /2010-2016 ОН/

Хүснэгт 12-1

Тээврийн үзүүлэлтүүд	2010 он	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	<u>2016 он</u> <u>2015 он</u>
Тээсэн ачаа /мян.тонн/								
Бүгд	29,415.8	44,085.9	53,348.1	42,557.3	44,636.2	35,828.9	40,336.1	13%
Төмөр замын тээвэр	16,804.0	18,447.7	20,445.2	21,035.5	21,118.6	19,143.9	19,927.0	4%
Авто тээвэр	12,610.2	25,635.3	32,898.9	21,517.7	23,514.2	16,682.2	20,406.0	22%
Агаарын тээвэр	1.6	2.9	4.0	4.1	3.4	2.8	3.1	11%
Усан замын тээвэр	-	-	-	-	-	-	-	0%
Ачаа эргэлт /сая тонн.км/								
Бүгд	12,124.9	16,336.7	16,613.4	16,400.1	17,419.5	14,627.1	16,441.0	12%
Төмөр замын тээвэр	10,286.7	11,418.7	12,142.7	12,076.5	12,473.7	11,479.5	12,436.0	8%
Авто тээвэр	1,834.0	4,910.3	4,461.0	4,314.0	4,936.4	3,139.9	3,997.0	27%
Агаарын тээвэр	4.2	7.7	9.7	9.6	9.4	7.7	8.0	4%
Усан замын тээвэр	-	-	-	-	-	-	-	0%
Зорчигчдын тоо /сая хүн/								
Бүгд	250.6	296.2	318.7	308.7	344.1	260.0	264.0	2%
Төмөр замын тээвэр	3.5	3.8	4.0	3.8	3.3	2.8	2.6	-7%
Авто тээвэр	246.7	291.8	313.9	304.2	340.1	256.5	261	2%
Агаарын тээвэр	0.4	0.6	0.8	0.8	0.7	0.6	0.7	17%
Усан замын тээвэр	0.01	0.01	0.01	0.01	0.04	0.05	0.02	-60%
Зорчигч эргэлт /сая хүн.км/								
Бүгд	3,607.4	4,695.7	4,971.8	4,648.4	5,235.4	4,061.6	4,069.0	0%
Төмөр замын тээвэр	1,220.0	1,399.7	1,485.4	1,394.4	1,194.5	997.1	954.6	-4%
Авто тээвэр	1,480.2	2,321.8	2,263.1	1,941.9	2,793.0	1,940.5	1,960.0	1%
Агаарын тээвэр	907.2	973.9	1,223.1	1,311.8	1,247.1	1,123.1	1,154.0	3%
Усан замын тээвэр	0.04	0.25	0.20	0.27	0.83	0.9	0.4	-58%

Эх сурвалж: Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороо

Тайлбар: Зөвхөн дотоодын агаарын тээвэрлэгчдийн статистик мэдээг нэлтгэн гаргасан.

**ОЛОН УЛСЫН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ –АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭГЧ
ТУС БҮРЭЭР /2012-2016 ОН/**

Хүснэгт 12-3

Агаарын тээвэрлэгчид	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2016/2015
МИАТ	414,808	391,271	380,387	396,201	392,865	-0.8%
Аэромонголиа	17,595	21,217	19,427	15,700	15,422	-1.8%
Хүннү Эйр	8,610	39,643	47,433	16,577	16,785	1.3%
Кореан Эйр	138,437	142,608	137,154	155,723	162,817	4.6%
Эйр Чайна	96,008	98,275	96,551	94,366	95,076	0.8%
Аэрофлот	42,817	43,856	43,276	46,418	49,986	7.7%
Туркиш Эйрлайнс	17,657	37,634	37,639	39,349	37,052	-5.8%
Изинис Эйрвэйз	7,234	-	-	-	-	-
Тяньжин Эйрлайнс	6,291	-	-	-	-	-
ИрАэро	-	-	-	223	-	-
Эйр Бусан	-	-	-	-	13,283	-
Захиалгат	9,384	6,552	2,871	1,367	7,173	424.7%
Нийт	758,841	781,056	764,738	765,924	790,459	3.2%

**ОРОН НУТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ –АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭГЧ
ТУС БҮРЭЭР /2012-2016 ОН/**

Хүснэгт 12-4

Агаарын тээвэрлэгчид	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2016/2015
"МИАТ" ХК	-	-	21,946	65,185	86,967	33%
"Аэромонголиа" ХХК	93,271	72,512	89,512	69,527	57,763	-17%
"Хүннү Эйр" ХХК	63,692	83,958	97,715	54,529	86,025	58%
Изинис Эйрвэйз	180,876	165,598	43,445	-	-	-
Бусад	2,185	3,177	1,746	702	1,831	161%
Нийт	340,024	325,245	254,364	189,943	232,586	22%

ОЛОН УЛСЫН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ –ЧИГЛЭЛЭЭР /2012-2016 ОН/

Хүснэгт 12-5

Чиглэл	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2016/2015
Бээжин	237,157	220,890	207,933	186,875	189,372	1.3%
Сингапур	-	-	2,954	2,576	-	-100.0%
Бээжин-Сингапур	-	-	819	1,311	-	-100.0%
Сөүл	279,579	274,797	265,108	298,784	302,919	1.4%
Токио	33,535	36,344	42,516	49,461	55,212	11.6%
Москва	55,967	55,534	57,034	60,513	65,871	8.9%
Берлин	29,447	26,882	17,149	14,937	14,352	-3.9%
Москва-Берлин	8,261	9,439	6,946	6,196	9,626	55.4%
Хонгконг	45,441	56,043	64,606	54,663	56,218	2.8%
Франкфурт	-	-	6,966	8,134	7,174	-11.8%
Пусан	-	-	-	-	13,283	100.0%
Хөххот	12,636	14,409	13,674	9,493	9,186	-3.2%
Эрхүү	4,959	6,706	5,753	6,116	6,236	2.0%
Хайлаар	2,960	403	3,611	3,171	677	-78.7%
Манжуур	-	-	8,302	10,566	12,960	22.7%
Бишкек	-	-	5,078	5,880	5,537	-5.8%
Станбул	17,657	37,634	32,561	33,469	31,515	-5.8%
Улаан-Үд	2,762	-	-	223	-	-100.0%
Осака	2,919	5,060	3,386	-	-	-
Бангкок	-	1,929	3,999	-	-	-
Парис	-	-	2,199	-	-	-
Шанхай	-	5,068	-	-	-	-
Тяньжин	6,291	-	-	-	-	-
Бугат	-	-	-	-	1,314	100.0%
Эрээн	-	5,340	-	-	1,834	100.0%
Захилгат нислэг	19,270	24,981	14,144	13,556	7,173	-47.1%
Нийт	758,841	781,459	764,738	765,924	790,459	3.2%

ОРОН НУТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ –ЧИГЛЭЛЭЭР /2012-2016 ОН/

Хүснэгт 12-6

Чиглэл	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2016/2015
Ховд	31,926	25,432	27,758	20,608	20,632	0.1%
Улаангом	21,712	23,736	21,459	14,798	13,602	-8.1%
Өлгий	25,270	25,395	21,774	14,942	20,223	35.3%
Даланзадгад	40,028	39,993	23,811	15,422	20,650	33.9%
Оюутолгой	73,688	80,121	57,597	86,660	122,916	41.8%
Мөрөн	28,621	33,811	31,080	11,219	10,413	-7.2%
Чойбалсан	17,252	18,803	22,838	8,724	7,489	-14.2%
Улиастай	11,039	15,587	13,394	9,125	8,700	-4.7%
Овоот	13,550	10,165	8,237	4,114	4,532	10.2%
Алтай	20,460	11,044	14,777	1,565	1,407	-10.1%
Тавантолгой	46,358	18,688	4,480	1,930	-	-100.0%
Хэнтий	62	30	33	80	-	-100.0%
Баруун-Урт	108	343	63	6	-	-100.0%
Хархорин	-	-	-	48	-	-100.0%
Арвайхээр	23	8	69	-	42	100.0%
Тосонцэнгэл	138	822	187	-	-	-
Баянхонгор	6,842	10,375	5,311	-	43	100.0%
Ховдын Булган	735	226	-	-	-	-
Мандалговь	27	-	-	-	-	-
Захиалгат	2,185	10,666	1,496	702	1,937	175.9%
Нийт	340,024	325,245	254,364	189,943	232,586	22.5%

ОЛОН УЛСЫН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ – АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭГЧ ТУС БҮРЭЭР –САРААР /2016 ОН/

Хүснэгт 12-7

№	Агаарын тээвэрлэгчид	1 сар	2 сар	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	11 сар	12 сар	Нийт	Эзлэх хувь
1	МИАТ	27,930	23,657	24,955	25,117	28,818	38,333	56,383	59,004	33,390	26,798	23,703	25,877	392,865	48.70%
2	Аэромонголиа	1,103	854	1,044	1,344	1,093	1,253	1,806	1,623	1,363	1,055	1,277	1,607	15,422	1.95%
3	Хүннү Эйр	1,564	65	1,087	834	673	694	832	2,102	2,026	2,392	2,724	1,792	16,785	2.12%
4	Кореан Эйр	10,521	10,137	10,150	10,861	11,739	15,474	20,621	24,497	15,271	11,967	10,030	11,549	162,817	20.60%
5	Эйр Чайна	5,399	2,972	4,242	6,006	7,745	8,365	14,502	14,960	10,399	7,274	6,596	6,596	95,076	12.03%
6	Аэрофлот	2,117	2,183	2,399	3,442	3,653	7,139	7,537	7,213	5,627	3,742	2,440	2,494	49,986	6.32%
7	Туркиш Эйрлайнс	2,979	2,561	2,718	2,973	3,292	3,495	3,274	3,380	3,383	3,192	2,944	2,861	37,052	4.69%
8	Эйр Бусан	-	-	-	-	-	602	2,465	2,894	2,249	1,605	1,478	2,190	13,283	1.68%
9	Захиалгат	1,732	520	218	218	-	1,377	819	2,044	-	-	-	245	7,173	0.91%
	Нийт	53,345	42,849	46,813	50,795	57,013	76,752	107,239	117,517	73,708	58,025	51,192	55,211	790,459	

ОРОН НУТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ- АГААРЫН ТЭЭВЭРЛЭГЧ ТУС БҮРЭЭР –САРААР /2016 ОН/

Хүснэгт 12-8

№	Агаарын тээвэрлэгчид	1 сар	2 сар	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	11 сар	12 сар	Нийт	Эзлэх хувь
1	Аэромонголиа	3,790	3,624	4,103	4,504	5,137	6,888	6,661	6,429	5,044	4,414	3,463	3,706	57,763	24.84%
2	Хүннү Эйр	3,685	3,394	3,908	5,645	8,062	8,030	11,239	13,188	9,098	6,508	6,756	6,512	86,025	36.99%
3	МИАТ	5,420	5,808	6,415	6,140	4,163	6,041	5,954	7,442	8,318	8,565	11,317	11,384	86,967	37.39%
4	Захиалгат	-	-	-	109	56	287	267	315	400	232	119	46	1,831	0.79%
	Нийт	12,895	12,826	14,426	16,398	17,418	21,246	24,121	27,374	22,860	19,719	21,655	21,648	232,586	

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН МЭРГЭЖИЛИЙН ҮНЭМЛЭХ ЭЗЭМШИГЧИД /2016 ОН/

Хүснэгт 12-9

Агаарын хөлгийн төрөл бусад мэргэжилтэн	Байгууллага, Агаарын тээвэрлэгчид												Нийт
	ИНЕГ	НХУАлба	МИАТ	Хүннү Эйр	Аэро монголиа	Вельталь Авиастар ХХК	А-Жет Авиэйшн	МАК	Геосан	Томас Эйр	Компанийн харьяалалгүй болон нислэгт гарахгүй байгаа үнэмлэх эзэмшигчид		
Нисэгч			22										22
			20										20
				10	27	3							3
													37
							3						3
		1						4					5
		1		7									8
									5				5
										2			2
		2		7	1							7	20
	4		49	28	3	3	4	5	2	7		125	
Нисэгчээс бусад нисэх багийн гишүүд													
	Нисэх инженер								2				2
	Агаарын хөлгийн диспетчер	1	8	4	2								15
	1		8	4	2				2			17	
Агаарын хөлгийн инженерүүд													
	Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний ажилтан	13	173	42	21		3	5	2	89		261	
Нисэхийн хөдөлгөөний ажилтан	Нисэхийн удирдагч		188									188	
	НУОператор		58									58	
	Дүн	13	246	173	21	0	3	5	2	89		596	
	Нийт	18	246	230	66	51	6	11	7	96		738	

НИСЛЭГТ ТЭНЦЭХ ЧАДВАРЫН ГЭРЧИЛГЭЭТЭЙ АГААРЫН ХӨЛӨГ /2016 ОН/

Хүснэгт 12-10

Агаарын хөлгийн ангилал	Агаарын хөлгийн тоо					
	Арилжааны агаарын тээврийн		Бусад		Нийт	
	9 000 кг (20 000 lb) ба түүнээс их	9 000 кг (20 000 lb) хүртэлх	9 000 кг (20 000 lb) ба түүнээс их	9 000 кг (20 000 lb) хүртэлх	9 000 кг (20 000 lb) ба түүнээс их	9 000 кг (20 000 lb) хүртэлх
ОНГОЦ						
Тийрэлтэт хөдөлгүүр						
4 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
3 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
2 хөдөлгүүртэй	2	-	3	-	5	-
1 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
Сэнстэй-Турбинт хөдөлгүүр						
4 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
3 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
2 хөдөлгүүртэй	4	4	-	-	4	4
1 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
Сэнстэй-Поршинт хөдөлгүүр						
4 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
3 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
2 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
1 хөдөлгүүртэй	-	2	-	5	-	7
НИСДЭГ ТЭРЭГ						
Турбинт хөдөлгүүр						
2 хөдөлгүүртэй	2	2	-	-	2	2
1 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
Поршинт хөдөлгүүр						
2 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
1 хөдөлгүүртэй	-	-	-	-	-	-
Агаарын хөлгийн ангилал	Агаарын хөлгийн тоо					
	Арилжааны агаарын тээврийн	Бусад	Нийт			
Boeing 767-300 (1 онгоц нь Ирландад бүртгэлтэй)	1	1 (Ирландад бүртгэлтэй)	2			
Boeing 737-800 (2 онгоц нь Ирландад бүртгэлтэй)	1	2 (Ирландад бүртгэлтэй)	3			
Fokker-50	3	-	3			
Ми-8АМТ	2	-	2			
EC145 MBV BK 117-C2 (Нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээний хугацаа дуссан, шинээр аваагүй байна)	2	-	2			
Cessna-208B	3	-	3			
Airtractor AT-602 (зөвхөн хөдөө аж ахуйн нислэг)	1	-	1			
MTO Sport (арилжааны бус)	-	5 (Хувь хүнд бүртгэлтэй)	5			
ATR72-212	1	-	1			
АН-2 (зөвхөн хөдөө аж ахуйн нислэг)	1	-	1			
Maule M7 – 235C	1	-	1			
Нийт	16	8	24			

ОЛОН УЛСЫН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН НИСЭХ БУУДЛУУДЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД /2016 ОН/

Хүснэгт 12-11

№	Бүс нутаг/Аймаг	Нисэх буудал		Алслалт Улаанбаатараас/ км/	Эзэмшигч	Аэродром		Хөөрч буух зурвасны нөхцөл			Өргөрөг	Уртраг	Аэродромын зэрэглэл	Гэрчилгээжүүлэлтийн ангилал	
		Нэр	Код			Код (ICAO)	Өндөр (м)	Гадаргуу	урт(м)	өргөн(м)					гэрэл суултын систем
Баруун бүс															
1	Баян-Өлгий	Өлгий	ULG	1262	ИНЕГ	ZMUL	1754	бетон	2850	30		N 48 59 39	E 89 55 24	3C	II
2	Говь-Алтай	Алтай	LTI	810	ИНЕГ	ZMAT	2217	шороо	2300	35		N 46 22 35	E 96 13 08	3C	II
3	Завхан	Долой	ULZ	820	ИНЕГ	ZMDN	1768	шороо	3200	30		N 47 42 36	E 96 31 37	3C	III
4	Увс	Дэглэй цагаан	ULO	1121	ИНЕГ	ZMUG	935	бетон	2697	30		N 50 04 00	E 91 56 11	3C	II
5	Ховд	Ховд	HVD	1201	ИНЕГ	ZMKD	1494	асфальт-бетон	2850	49	тийм	N 47 57 16	E 91 37 39	4C	II
Хангайн бүс															
6	Баянхонгор	Баянхонгор	BYN	497	ИНЕГ	ZMBH	1865	асфальт-бетон	2800	35	тийм	N 46 10 03	E 100 42 10	3C	II
7	Өвөрхангай	Арвайхээр	AVK	347	ИНЕГ	ZMAH	1808	шороо	2500	40	тийм	N 46 15 00	E 102 48 06	3C	III
8	Хөвсгөл	Мөрөн	MXV	521	ИНЕГ	ZMMN	1302	асфальт-бетон	2400	42	тийм	N 49 39 46	E 100 05 58	3C	II
Төвийн бүс															
9	Улаанбаатар	Чингис-Хаан	ULN		ИНЕГ	ZMUB	1330	асфальт-бетон	3100	45	тийм	N 47 50 33	E 106 46 03	4D	I
10	Өмнөговь	Гурвансайхан	DIZ	506	ИНЕГ	ZMDZ	1458	асфальт-бетон	2200	30	тийм	N 43 36 30	E 104 21 58	3C	II
11	Өмнөговь	Ханбумбат	OYU	539	Эй Си Эйн Сервис ХХК	ZMOT	1196	бетон	3250	45		N 43 08 37	E 106 50 38	4C	II
12	Өмнөговь	Овоот	OVT	690	Саусгоби Сэндс ХХК	ZMGT	1576	бетон	2220	30		N 43 00 46	E 101 20 00	3C	II
13	Өмнөговь	Тавантолгой		465	Тавантолгой нисэх буудал ХХК	ZMTT	1460	шороо	2350	30		N 43 46 25	E 105 34 43	3C	III
Зүүн бүс															
14	Дорнод	Чойбалсан	COQ	563	ИНЕГ	ZMCD	747	бетон	2600	40	тийм	N 48 08 06	E 114 38 47	3C	II
15	Сүхбаатар	Баруун-Урт	UUN	514	ИНЕГ	ZMBU	976	шороо	2210	50		N 46 39 37	E 113 17 07	3C	III
16	Хэнтий	Өндөрхаан	UNR	302	ИНЕГ	ZMUN	1039	шороо	1960	50	тийм	N 47 18 16	E 110 36 32	3C	III
Тур зөвшөөрөлтэй															
17	Завхан	Тосонцэнгэл	TNZ	638	ИНЕГ	ZMTL	1708	шороо	2400	40		N 48 44 19	E 98 17 37	3C	III
18	Ховд	Булган	HBU	1140	ИНЕГ	ZMBS	1194	шороо	1800	40		N 46 06 02	E 91 35 50	3C	III
19	Дундговь	Мандалговь	MXW	239	ИНЕГ	ZMNG	1387	шороо	1750	40		N 45 44 09	E 106 16 08	3C	III
20	Булган	Булган	UGA	264	ИНЕГ	ZMBN	1315	шороо	1920	30		N 48 51 21	E 103 28 30	3C	IV
Бүртгэлтэй															
21	Хэнтий	Дадал		380	ИНЕГ	ZMDA	979	шороо	1570	40		N 49 00 44	E 111 30 34	3C	IV
22	Хөвсгөл	Хатгал	HTM	564	ИНЕГ	ZMHG	1691	шороо	2300	30		N 50 26 29	E 100 08 03	3C	IV
23	Өвөрхангай	Хархорин	KHR	302	ИНЕГ	ZMHN	1454	шороо	1890	30		N 47 14 48	E 102 49 38	3C	IV
24	Төв	Скай фрэндс		45	Тэнгэрийн найзууд ХХК	ZMSF	1472	шороо	804	15		N 47 46 26	E 107 26 02	1 B	V

ДАМЖИН ӨНГӨРӨЛТ БОЛОН ХӨӨРӨЛТ БУУЛТЫН ТОО /2012-2016 ОН/

Хүснэгт 12-12

№	Үзүүлэлт	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он
1	Өнгөрөлтийн нислэг	82,626	85,689	87,117	90,686	99,210
	Өсөлт, бууралт %		3.7%	1.7%	4.1%	9.4%
2	Олон улсын хөөрөлт, буулт	6,363	6,735	6,741	6,430	6,726
	Өсөлт, бууралт %		5.8%	0.1%	-4.6%	4.6%
3	Орон нутгийн хөөрөлт, буулт	11,103	9,744	6,437	4,556	4,956
	Өсөлт, бууралт %		-12.2%	-33.9%	-29.2%	8.8%
	Нийт	100,092	102,168	100,295	101,672	110,892
	Өсөлт, бууралт %		2.1%	-1.8%	1.4%	9.1%

ОРОН НИТГИЙН ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЭЭР /2016 ОН/

Хүснэгт 12-13

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

Бүс нутаг/ Аймаг	Орон нутгийн нисэх буудал	Зорчигчийн тоо													Жилийн нийлмэл дундаж өсөлт (%) 2005-2016												
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016														
Баруун бүс																											
Баян-Өлгий	Өлгий	11,455	15,846	12,168	11,935	8,022	13,068	17,677	25,270	25,395	21,774	14,942	20,223	6%													
Говь-Алтай	Алтай	8,300	7,536	6,249	5,648	4,235	4,369	12,232	20,460	11,044	14,777	1,565	1,407	-16%													
Завхан	Доной	6,442	7,296	6,773	5,431	4,272	5,419	6,486	11,039	15,587	13,394	9,125	8,700	3%													
	Тосонцэнгэл	1,011	1,001	941	796	-	-	138	822	187	-	-	-	-100%													
Увс	Улаангом	14,195	14,437	12,460	10,704	7,194	12,336	18,695	21,712	23,736	21,459	14,798	13,602	0%													
	Баруунтуруун	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3%													
Ховд	Ховд	15,232	14,851	19,595	12,756	9,952	15,343	23,779	31,926	25,432	27,758	20,608	20,632	3%													
	Ховдын Булган	476	1,692	1,913	1,366	-	671	701	735	226	-	-	-	1%													
	Нийт	57,111	62,659	60,099	48,636	33,675	51,206	79,570	111,280	102,242	99,349	61,038	64,564	1%													
Хангайн бүс																											
Архангай	Цэцэрлэг	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-													
Баянхонгор	Баянхонгор	5,230	4,033	4,586	3,911	2,254	2,192	3,189	6,842	10,375	5,311	43	-														
Булган	Булган	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-														
	Тэшиг	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-														
Өвөрхангай	Арвайхээр	283	807	262	-	188	-	-	23	8	69	42	-														
Орхон	Эрдэнэт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-														
Хөвсгөл	Мөрөн	22,151	18,700	19,770	16,102	12,275	13,008	16,017	28,621	33,811	31,080	11,219	10,413	-7%													
	Хатгал	352	1,001	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-														
	Нийт	27,664	23,912	25,619	20,013	14,717	15,200	19,206	35,486	44,194	36,460	11,219	10,498	-9%													
Төвийн бүс																											
Дундговь	Мандалговь	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10%													
Өмнөговь	Даланзадгад	7,754	8,330	19,188	16,441	15,511	17,619	24,947	40,028	39,993	23,811	15,422	20,650	10%													
	Буллагын амралт	10,670	10,005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-														
	Овоот	-	-	-	-	1,547	6,652	15,121	13,550	10,165	8,237	4,114	4,532	-7%													
	Тавантолгой	-	-	-	-	13,196	27,378	46,358	18,688	18,688	4,480	1,930	1,930	-100%													
	Оюутолгой	497	4,765	6,034	4,755	13,315	32,366	73,688	80,121	57,597	86,660	122,916	56%														
	Нийт	18,424	18,837	23,953	22,475	21,813	50,782	99,812	173,651	148,967	94,125	108,126	148,098	15%													
Зүүн бүс																											
Дорнод	Чойбалсан	11,624	10,005	9,616	7,481	5,349	6,208	8,590	17,252	18,803	22,838	8,724	7,489	-4%													
Сүхбаатар	Баруун-Урт	2,686	287	333	-	128	-	-	108	343	63	6	6	-100%													
Хэнтий	Өндөрхаан	19	-	-	-	-	-	-	62	30	33	80	80	-100%													
	Нийт	14,329	10,292	9,949	7,481	5,477	6,208	8,590	17,422	19,176	22,934	8,810	7,489	-6%													
	Бусад	3,548	3,798	1,222	6,342	638	-	153	1,742	48	-	-	-	-													
Бүгд Хуваарьт нислэг																											
Хуваарьт нислэг үйлддэг агаарын тээвэрлэгчдийн захиалгат нислэг		117,528	115,700	119,620	98,605	75,682	123,396	207,178	337,839	316,321	252,868	189,241	230,649	7%													
		7,190	14,464	8,666	13,593	11,852	21,932	20,931	-	6,722	-	-	-	-													
Бусад ерөнхий зориулалтын тээвэрлэгчид		4,888	3,995	5,973	5,173	5,000	2,151	3,277	2,185	2,202	1,496	702	1,937	-9%													
		124,718	130,164	128,286	112,198	87,534	145,328	228,109	337,839	8,924	1,496	702	1,937	-34%													
Нийт		133,154	137,957	135,481	123,713	93,172	147,479	231,539	340,024	325,245	254,364	189,943	232,586	6%													
БҮГД ДҮН																											

ОРОН НУТГИЙН НИСЛЭГИЙН ХУРААНГУЙ /2016 ОН/

Хүснэгт 12-14

Агаарын тээвэрлэгчид	B767-300	B737-800	F-50	C208	M18	MI171	EC145	ATR-72	AT602	M-7	Бусад агаарын хөлөг	Нийт	Хувь (%)
1 МИАТ	4	646										650	13.1%
2 Аэромонголиа			1,506									1,506	30.4%
3 Хүннү эйр			1,784					349				2,133	43.0%
4 Блу Скай Авиэйшн				153								153	3.1%
5 А-Жет Авиэйшн							97					97	2.0%
6 ЗХ-303-р анги						6						6	0.1%
7 Геосан				213								213	4.3%
8 МАК					113							113	2.3%
9 Томас Эйр									40	9		49	1.0%
10 Бусад											36	36	0.7%
Нийт	4	646	3,290	366	113	6	97	349	40	9	36	4,956	100.0%
Эзлэх хувь (%)	0.1%	13.0%	66.4%	7.4%	2.3%	0.1%	2.0%	7.0%	0.8%	0.2%	0.7%	100.0%	

ОЛОН УЛСЫН НИСЛЭГИЙН ХУРААНГУЙ /2016 ОН/

Хүснэгт 12-15

Агаарын тээвэрлэгчид	B737-800	B739-900	B763-300	A321	A330-300	A332	A320	ATR-72	F-50	B744	IL96	Бусад агаарын хөлөг	Нийт	Хувь (%)
1 МИАТ	1,537		1,163										2,700	40.1%
2 Аэромонголиа									517				517	7.7%
3 Хүннү Эйр								143	424				567	8.4%
4 Эйр Чайна	845					8				2			855	12.7%
5 Кореан Эйр					672	48				2			722	10.7%
6 Аэрофлот	468						2				10	4	484	7.2%
7 Туркиш Эйрлайнс	22	294											316	4.7%
8 Эйр Пусан				59			51						110	1.6%
9 Бусад												455	455	6.8%
Нийт	2,872	294	1,163	59	672	56	53	143	941	4	10	459	6,726	100.0%
Эзлэх хувь (%)	42.7%	4.4%	17.3%	0.9%	10.0%	0.8%	0.8%	2.1%	14.0%	0.1%	0.1%	6.8%		

НЭР ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР

• Агаарын хөлгийн нислэгийн тоо

Нисэх буудал дахь агаарын хөлгийн хөөрөлт буюу буултыг хэлнэ. Нисэх буудлаар дамжих тээврийн хэмжээг бүртгэх зорилгоор агаарын хөлгийн нэг хөлөг, нэг буултыг хоёр нислэг гэж тооцно.

• Агаарын хөлгийн бүртгэл

Ашиглагчийн мэдэлд байгаа, иргэний нисэхийн зорилгоор ашиглаж буй бүх иргэний агаарын хөлгийн албан ёсны улсын бүртгэлийг хэлнэ.

• Агаарын хөлгийн техникийн хурд

Онгоц-километрийг онгоц-цагийн зохих хэмжээнд хуваах байдлаар бодож гаргадаг агаарын хөлгийн дундаж хэмжигдэхүүн.

• Ачааллын хувь

Гүйцэтгэсэн тонн-километрийг боломжит тонн-километрт харьцуулсан хувь.

• Арилжааны нислэгийн зорчигч

Энэ нь тийзний ердийн үнийн 25 буюу түүнээс дээш хувийг төлсөн зорчигчид хамаарна.

• Арилжааны агаарын тээвэрлэгч

Зорчигч, шуудан, эсвэл ачааг төлбөртэйгээр тээвэрлэх зориулалттай, хуваарьт буюу хуваарьт бус нислэгийн агаарын тээвэрлэлтийг, эсвэл аль алиныг нь гүйцэтгэдэг тээвэрлэгчийг хэлнэ.

• Агаарын хөлгийн хөөрөлт

Агаарын хөлгийн хөөрөлтийн тоо. Статистикийн хувьд агаарын хөлгийн хөөрөлтийн тоо нь буултын, эсвэл нислэгийн үе шаттай дүйцнэ.

• Ачааны хувьд (эсвэл шуудан) гүйцэтгэсэн тонн-километр

Нэг километр зайд тээвэрлэсэн ачаа, эсвэл шуудангийн метрик тонн. Ачааны тонн километр нь нислэгийн үе шат тутамд тээвэрлэсэн ачаа, яаралтай ачаа, дипломат тээврийн тонны хэмжээг нислэгийн үе шатны зайд үржүүлсний нийлбэрүүдтэй тэнцэнэ. "Ачаа" ба "бараа" гэсэн нэр томъёонууд нь ижил утгатай бөгөөд ачаанд яаралтай ачаа болон дипломат тээврийг оруулна, харин зорчигчийн тээврийг оруулахгүй. Шуудангийн тонн-километрийг ачааны тонн километртэй ижил байдлаар бодож гаргана.

• Агаарын хөлгийн зорчигч тээвэрлэлт

Агаарын хөлгөөр тээвэрлэсэн зорчигчдын дундаж тоог тооцоолоход зорчигч-километрийг онгоц километрийн зохих тоонд хуваана.

• Ачаа, эсвэл шуудан тээвэрлэлт (тонн) Тээвэрлэсэн ачаа тонны хэмжээг тооцоолоход аялал бүрээр тээвэрлэсэн ачаа, эсвэл шуудан тонны хэмжээг нэмж гаргах бөгөөд тооцоо нь тухайн нислэгийн үе шат бүрд бус, харин нэг аялалд нэг л удаа хийгдэх ёстой. Үүнд ачааг олон улсын, мөн дотоодын нислэгийн үе шатанд тээвэрлэх цорын ганц тусгай нөхцөлд өөрөөр тооцно. Энэ нөхцөлд тооцоог хийхдээ ийм тээвэрлэлтийг дотоодын болон олон улсын гэж авч үзнэ. Шуудан тонн тээвэрлэлтийг тооцоход энэ зарчмыг хэрэглэнэ.

• Дотоодын нислэг

Зөвхөн дотоодын нислэгийн үе шатнаас бүрдсэн нислэгийг хэлнэ.

• Арилжааны агаарын тээвэрлэлт

Төлбөртэйгээр эсвэл шан хөлстэйгээр, хуваарьт, эсвэл хуваарьт бус байдлаар, нэг болон хэд хэдэн нислэгийн үе шатанд агаарын хөлгийг ашиглахыг хэлнэ. (техник үйлчилгээний зогсолтыг статистикийн мэдээнд оруулахгүй).

• Боломжит тонн-километр

Нэг километр зайд тээвэрлэсэн зорчигч, ачаа ба шууданг тоонноор илэрхийлснийг хэлнэ. Боломжит тонн-километр нь нислэгийн үе шат бүрийн боломжит арилжааны ачаалал (зорчигч, ачаа ба шуудан) ба нислэгийн зай хоёрын үржвэрүүдийн нийлбэртэй тэнцэнэ.

• Боломжит суудал-километр

Суудал-километрийг тооцоолоход нэг суудлыг нислэгийн нэг километрт тээвэрлэхээр тооцож гаргана. Боломжит-суудал километр нь нислэгийн үе шат бүрийн боломжит зорчигчийн суудлын тоо ба нислэгийн үе шат бүрийн зай хоёрын үржвэрүүдийн нийлбэртэй тэнцэнэ. Онгоцны бүхээгт нэмэлт шатахууны нөөц, эсвэл бусад ачаа хүлээн авсны улмаас зорчигч тээвэрлэлтэнд ашиглах боломжгүй байгаа суудлыг тооцоонд оруулахгүй.

• Гүйцэтгэсэн зорчигч-километр

Нэг зорчигчийн нэг километр зайд тээвэрлэхэд нэг зорчигч-километр гүйцэтгэгдэнэ гэж тооцдог.

• Гүйцэтгэсэн зорчигч-тонн-километр

Гүйцэтгэсэн зорчигч-тонн-километрийг тооцоолоход, нэг зорчигчийн дундаж жинг гүйцэтгэсэн зорчигч-километрийн хэмжээнд үржүүлэн бодож гаргана. (Зорчигчийн жинг харна уу)

• Гүйцэтгэсэн онгоц-километр

Онгоц-километр нь нислэгийн үе шат тутмын нислэгийн тоо болон агаарын зайн үржвэрүүдийн нийлбэртэй тэнцэнэ.

• Гүйцэтгэсэн тонн-километр

Нэг километр зайд тээвэрлэсэн арилжааны нислэгийн ачааллын хэмжээ (нэг тонн). Гүйцэтгэсэн тонн-километр нь нислэгийн үе шат тутамд тээвэрлэсэн төлбөртэй ачааны хэмжээг агаарын зайд үржүүлсний нийлбэртэй тэнцэнэ.

• Дотоодын нислэгийн үе шат

Агаарын тээвэрлэгчийн, тухайн улсын дотоодод буюу орон нутагт гүйцэтгэдэг нислэгийн бүх үе шатыг хэлнэ.

• Дотоодын тогтмол нислэгийн тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг агаарын тээвэрлэгч

Бүртгэлтэй улсынхаа нутаг дэвсгэрт тогтмол тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг, олон улсын тогтмол нислэг гүйцэтгэдэггүй агаарын тээвэрлэгчийг хэлнэ.

• Зорчигч тээвэрлэлт

Тээвэрлэсэн зорчигчдын тоо нь аялал бүрийн зорчигчдын тооны нийлбэрүүдтэй тэнцэнэ. Энэ тооцоо нь нислэгийн үе шат бүрд бус, зөвхөн нэг нислэгт хийгдэнэ. Зорчигч тухайн нислэгийн олон улсын болон орон нутгийн үе шатанд нисч байгаа нөхцөлд үүнд хамаарахгүй бөгөөд энэ тохиолдолд дотоодын эсвэл гадаад зорчигч гэж ангилна.

• Зорчигчийн жин

Агаарын хөлгийн суудал ашиглалтыг арилжааны ачаалалд шилжүүлэхэд зорчигчийн тоог 90 кг-аар үржүүлэн бодож гаргасныг хэлнэ.

• Нэг зорчигчид ногдох ниссэн километр

Нэг зорчигчид ногдох нислэгийн дундаж километрийг тооцоолохдоо ниссэн-онгоц километрийг, тээвэрлэсэн зорчигчдын тоонд хуваана.

• Нэг агаарын хөлөгт ногдох ниссэн километр

Нэг агаарын хөлөгт ногдох нислэгийн дундаж километрийг тооцоолохдоо ниссэн онгоц-километрийг, тээвэрлэсэн зорчигчийн тоонд хуваана.

• Нэг агаарын хөлөгт ногдох ниссэн километр

Нэг агаарын хөлөгт ногдох ниссэн дундаж километрийг тооцоолохдоо ниссэн онгоц-километрийг агаарын хөлгийн хөдөлгөөний тоонд хуваана.

• Нислэгийн үе шат

Агаарын хөлөг хөөрөлт үйлдэх үеэс буулт үйлдэх хүртэлх үеийг хэлнэ. ИКАО-ийн статистикийн мэдээнд техникийн зогсолтыг харгалзахгүй. (Ангилалын хувьд олон улсын нислэгийн үе шат болон дотоодын нислэгийн үе шатыг харна. уу.)

• Олон улсын нисэх буудал

Хэлэлцэн тохирогч улсаас, олон улсын агаарын тээвэрлэлт гүйцэтгэж буй, мөн гаалийн, хилийн шалган нэвтрүүлэх боомтын, ариун цэврийн болон хорио цээрийн зэрэг журмыг гүйцэтгэдэг, агаарын хөлгийг хүлээж авах болон үдэн явуулах зорилгоор өөрийн нутаг дэвсгэрт байгуулсан нисэх буудлыг хэлнэ. Статистикийн хувьд, хэлэлцэн тохирогч аль нэг орны хувьд "олон улсын үндсэн нисэх буудал" нэр томъёо нь тухайн улсын бүх нисэх буудлуудаар дамжсан олон улсын нийт арилжааны тээвэрлэлтийн (хуваарьт болон хуваарьт бус) 90-ээс доошгүй хувь нь ногдох нисэх буудлуудад хамаарна.

• Олон улсын нислэгийн үе шат

Тухайн агаарын тээвэрлэгчийн гадаад улсын нутаг дэвсгэрт байрласан нэг буюу хоёр цэгт хүрэх нислэгийн үе шатыг хэлнэ. Нислэгийн үе шатны ангилалд техникийн зогсолтыг харгалзахгүй.

• Олон улсын нислэг

Нэг буюу хэд хэдэн үе шатнаас бүрдсэн олон улсын нислэгийг хэлнэ.

• Олон улсын тогтмол нислэгийн тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг агаарын тээвэрлэгч

Бусад бүх тээвэрлэлтийн төрөлтэй харьцуулахад олон улсын тээвэрлэлтийн хувь хэмжээнээс үл хамааран олон улсын тогтмол нислэгийн тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг агаарын тээвэрлэгчийг хэлнэ.

• Олон улсын тээвэрлэлтийн хэмжээ (нисэх буудлаар дамжсан)

Нисэх буудлаар дамжсан тээвэрлэлтийн хэмжээг тодорхойлоход олон улсын тээвэрлэлт нь дараахь утгатай. Үүнд: а) нислэг эхлэх нисэх буудлаас өөр улсад байрладаг нисэх буудалд хүлээн авсан зорчигч, ачаа ба шуудан, эсвэл эсрэгээр; б) явах болон очих газар нь авч үзэж буй нисэх буудлын байрлалаас өөр улсын нутаг дэвсгэрт байрладаг үндэсний, эсвэл гадаадын агаарын хөлгийн нислэгээр.

• Олон улсын хуваарьт бус агаарын тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг тээвэрлэгч

Олон улсын агаарын тээвэрлэлтийг зөвхөн тогтмол бусаар гүйцэтгэдэг тээвэрлэгчийг хэлнэ. Ийм тээвэрлэгч нь мөн дотоодын тогтмол бус агаарын тээвэрлэлт гүйцэтгэж болно.

• Суудал ашиглалтын хувь

Гүйцэтгэсэн зорчигч-километрийг боломжит суудал-километрт харьцуулсан хувь.

• Том оврын агаарын хөлөг

Энэ нь 9 тонн (ойролцоогоор 20 000 фунт) буюу түүнээс дээш хөөрөлтийн жинтэй агаарын хилгийг хэлнэ.

• Тогтмол тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг агаарын тээвэрлэгч

Аливаа тогтмол агаарын тээвэрлэлтийг санал болгодог, эсвэл гүйцэтгэдэг агаарын тээврийн байгууллагыг хэлнэ.

• Тээврийн нэгжид ногдох зорчигч тээвэрлэлтийн орлого

Энэ нь зорчигч тээвэрлэлтийг санал болгодог, эсвэл гүйцэтгэдэг агаарын тээврийн байгууллагыг хэлнэ.

• Тээврийн нэгжид ногдох ашиглалтын орлого

Энэ нь тээвэрлэлтийн хэмжээ, эсвэл боломжит багтаамжийг ашиглалтын орлогод харьцуулсан санхүүгийн хэмжигдэхүүн юм. Эдгээрийг тооцоолоход, зорчигч тээвэрлэлтийн орлогыг гүйцэтгэсэн зорчигч-километрт хуваана.

• Тээврийн нэгжид ногдох ашиглалтын орлого

Энэ нь тээвэрлэлтийн хэмжээ, эсвэл боломжит багтаамжийг ашиглалтын орлогод харьцуулсан санхүүгийн хэмжигдэхүүн юм. Үүнийг тооцоолоход, ашиглалтын орлогыг гүйцэтгэсэн, эсвэл боломжит тонн-километрт хуваана.

• Тээвэрлэлт

Агаарын тээврийн хувьд зорчигч ачаа болон шуудан тээвэрлэлтийг хэлнэ.

• Тогтмол тээвэрлэлт

Төлөвлөгдсөн болон албан ёсны хуваарийн дагуу гүйцэтгэж буй, эсвэл тодорхой журмын дагуу захиалгаар, эсвэл байнгын нислэгээр гүйцэтгэх тээвэрлэлт. Үүнд, нислэгийн ачааллаас шалтгаалсан нэмэлт нислэг, ашиглахаар төлөвлөгдсөн шинэ агаарын шугамд хийх арилжааны бэлтгэл нислэг мөн хамаарна.

• Тээвэрлэлтийн нэгжид ногдох ашиглалтын зардал

Энэ нь тээвэрлэлтийн хэмжээг, эсвэл боломжит багтаамжийг ашиглалтын зардалд хамааруулан харьцуулдаг санхүүгийн хэмжигдэхүүн юм. Үүнийг тооцоолоход ашиглалтын зардлыг гүйцэтгэсэн, боломжит тонн-километрт хуваана.

• Хуваарьт бус агаарын тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг тээвэрлэгч

Нийтийн хэрэгцээнд ашиглахад нээлттэй агаарын тээвэрлэлтийг зөвхөн тогтмол бусаар гүйцэтгэдэг тээвэрлэгчийг хэлнэ.

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

Агаарын харилцаа, агаарын тээвэрлэгчдийн
үйл ажиллагааны зохицуулалтын хэлтэс

Утас: 11-282250

И-мэйл: statistics@mcaa.gov.mn